

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).

Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).

Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Adunarea teatrului național.

Seliște, frumosul și românescul orașel, a fost de Sâmbătă începând și până Marți, loc de muncă serioasă pentru cultura și înaintarea neamului și de vesele și minunate sărbări. Fruntașii Seliștei, frumoasele Seliștene și voinicii ficiori au îmbrăcat vestminte de sărbătoare și au primit cu dragoste și căldură pe aceia, cari din depărtări au venit ca să iee parte la *adunarea societății pentru crearea fondului de teatru român*. De nou s'a arătat, că la ce sunt harnici Seliștenii cu jurul lor; de nou s'a arătat, că acest popor are mare putere morală și materială, ajutorată prin buna înțelegere, ce domnește în sinul său și nutrită prin cărmuirea înțeleaptă a fruntașilor ei.

Eată cum a decurs adunarea și sărbările:

Primirea și seara de cunoștință.

Sosirea comitetului a fost Sâmbătă seara la 7 ore. La gară au fost întâmpinați cu vorbiri de primpretorul dl *Drăghici* și de dl *Dumitru Banciu*, președintele comitetului aranjator. S'a făcut apoi plecarea în oraș, formându-se un șir lung de trăsuri.

În piață comitetul a fost întâmpinat cu o însuflețire și o dragoste cum numai Seliștenii știu.

Era de față întreaga Seliște, tinerimea, toți băieții de școală formând spalier, bătrânii satului, comitetul parohial, comitetul comunal și toți onorații.

Primarul comunei, harnicul domn *Iordache Roșca* Căpitanu, a salutat cu cuvinte călduroase pe președintele societății, încheind astfel:

»În numele Seliștenilor vă zic un: »Bine ați venit la noi» și rog pe bunul Dumnezeu, ca munca românească ce o aduceți pe altarul poporului nostru să fie încununată de roade cât mai îmbelșugate. Să trăiți întru mulți ani!»

Dl *Vulcan*, președintele societății a răspuns mișcat, mulțumind pentru călduroasa primire.

Împrăștiindu-se publicul s'a întrunit îndată la hotelul comunal, unde s'a aranjat o cină comună, petrecută între vesele vorbiri și plăcute cântări de muzică. Toastele nu au lipsit. Au vorbit domnii: *Drăghici*, *Ios. Vulcan*, *Virgil Onițiu*, și alții.

Vesela petrecere a durat până târziu, într'o dispoziție de mare frățietate.

Sedința dintâiu.

Duminecă dimineața era o vie mișcare pe ulițe; trăsurile mișunau încoace și încolo, aducând noi oaspeți. La biserica cea mare s'a adunat lume multă și aleasă. Slujba a făcut-o dl protopop *Droc*, cu mai mulți preoți din loc și jur. La 10 ore s'a sfârșit slujba dumnezească și lumea a inundat piața și jurul școlii, unde avea să se țină adunarea.

Sala școlii capitale era frumos împodobită cu oglinzi, icoane, ghirlande, ramuri de brad și flori. În jurul icoanelor erau decorați de stoffe, cari jucau în tricolor național. Așa bătea întreagă podoaba salei....

La 11 ore sala era plină și atunci presidentul deschide adunarea cu o însuflețită și frumoasă vorbire. Vorbește apoi dl primpretor *Drăghici*, salutând în numele Seliștenilor adunarea.

Se cetește apoi *raportul general* al comitetului despre lucrarea acestuia de peste an. Din acest raport amintim între altele, că comitetul a denumit în mai multe orașe bărbați de încredere, cari să lucreze pentru scopurile societății.

Tot asemenea se cetește *raportul casarului* despre averea și socotelile societății. Aceste rapoarte se dau la două comisii alese, ca să le ia la respăr și în ședința de mâine să-și dea seama despre starea arătată în ele.

Se mai alege o comisie pentru a aduna membri noi, apoi se cetește salutarile sosite pe telegraf dela *Români* din deosebite părți (*Orade*, *Lipova*, *Brasov* etc.) și se cetește o lucrare a dlui *Petra-Petrescu* despre tinerețea poetului nostru *Eminescu*. Cu aceasta ședința dintâiu s'a închis.

Banchetul.

După lucrul serios a urmat banchetul (prânzul comun) și alte petreceri. Banchetul s'a dat în pavilionul elvețian. Au luat parte la el peste 220 de persoane. O adevărată surprindere a fost pentru oaspeți, că la masă au servit bucatele și beuturile cele mai alese fete din Seliște, îmbrăcate în frumoase costume. Ele au fost fotografiate în o grupă.

La masă s'au ținut mai multe toaste frumoase, între cari amintim toastul dlui *Vulcan* pentru *M. Sa Monarchul*; dl *V. Onițiu* într'o însuflețită cuvântare a arătat valoarea Seliștei și a închinat pentru Seliștenei.

Delicat și frumos a fost toastul dlui *Dr. Frâncu*, care a descris însemnătatea faptului, că fetele din Seliște au servit la masa de banchet, și laudându-le după merit a închinat în onoarea lor.

Masa s'a gătat la 5½ și s'a ciuntat astfel șirul toastelor.

Expoziția.

Dela banchet lumea s'a dus să viziteze expoziția, care se afla în o sală mare a școlii. Păreții jur împrejur și mese prin mijloc și pe de laturi erau pline cu cusături de mână și țesături frumoase, broderii, lucruri de cojocărie

FOITA.

Chiorana.

Compusă de *Elie Pop* și cântată prima dată de cântă corul plugarilor români din *Somcuta-mare*, la concertul ținut acolo la 25 Iunie 1899.

Mândruliță Chiorană

Țucu-ți ochii și-o sprânceană,

Și cercelul din ureche

Cine ne-a vedea să crepe.

Tu-mi ești dragă

Ca o fragă,

Ca o floare din grădină

Pune-mi-te-aș la inimă,

Puiculița mea.

Mândruliță treci pârâzul

Vino să uităm necazul,

Că de tine-mi este dor

Fără tine pot să mor,

Lelișoara mea.

Colo 'n brează-am patru boi

Și-n grajd mai am încă doi,

Dar' nu-i cine să-i grijească

Dacă n'am încă nevastă,

Draga mea.

Spusu-mi-o mama d'acasă

Să joc fata cea frumoasă,

Cu ochi negri ca și mura

Chiorana, țucu-i gura,

Sfatul mamei vorbă scurtă

Fericit cine-l ascultă,

Eu te joc tu mă sărută,

Puiculița mea.

Chiorană hai cu mine

Dacă vrei a trăi bine,

La moară nu te-oi mîna,

De nu-i mere, nu-i mîncă,

Lelișoara mea.

Am în câmp stavă de cal,

Poduri pline de mălai,

Pot fi, n'am folos de ele

Dacă n'am încă muiere,

Draga mea.

Necăjitu-s de nu-i modru

Aș dormi nu-mi vine somnu,

De când ne-am făcut vîzuta

La petrecere 'n Șomcuta,

Să mă crezi că fără tine

Nu-i viață pentru mine,

Nici-s mort, nici nu trăiesc

Numai necăjesc.

Pentru tine mândră Floare

Inimioara rău mă doare,

Până te-oi vedea cu mine

Să mă duci din rău la bine,

Lelișoara mea.

Dorul meu și dorul tău

Aldui-lar Dumnezeu,

Să fim una pe vecie,

Chiorană-așa să fie,

Draga mea.

etc. toate lucrute în Seliște. Între obiecte erau și lucruri vechi, astfel că expoziția ne arăta prezentul și trecutul industriei casnice a femeiei române din Seliște. Ca obiecte vechi aflăm o *pălărie* bărbătească de 150 ani și un blid dela 1762.

Concert și teatru.

La ciasurile 8 seara s'a dat concertul *Reuniunii române de cântări din Seliște*, urmat de o reprezentație teatrală.

Spațiosul pavilion era prea mic ca să încapă atâta lume aleasă de Români. Mulți au fost siliți să asculte din afară de pavilion, căci în lăuntru erau tescuiți peste 400 ascultători.

Când s'a ridicat cortina publicul a erup în furtunoase aplause, căci icona ce s'a prezentat a fost de o neîntrecută frumusețe. Toți membrii Reuniunii erau îmbrăcați în pitorescul costum seliștenesc. Și atât de răpitoare erau gingașele coriste, încât doar' publicul le-ar fi ertat nici să nu cânte, numai să îngăduie să-și desfăteze ochii în tabloul ce-l formau.

După-ce aplausele au încetat, corul, sub iscusita dirigiare a dlui învățător *Iuliu Crișan* a cântat toate cântecele din program, cu o vociune românească, și cu o însuflețire artistică.

Mai multe cântece la dorința publicului au fost repetate, — căci atât de draguț cântau drăgălașele Seliștene și bravii Selișteni, încât nu era chip ca publicul să nu mai dorească să-și asculte. Laudă bravilor coriști și laudă harnicului conducător, dlui învățător *Iuliu Crișan*.

După concert s'a jucat piesa *Idil la țeară*, localizată de *Maria Baiulescu*, jucând toți diletanții foarte bine, dar' cu deosebire dl *Nicolae Roman* și d-na *Aurelia Pop*.

După producție s'a început jocul sprinten și vioiu, care a ținut până în zori de zi.

Sedința II.

Ziua de Luni s'a început earăși cu muncă serioasă și apoi s'a continuat cu petreceri.

După 10 ore s'a început ședința a II-a, în care și-au dat seamă comisiile alese în ședința dintâiu și s'au luat hotărâri de mare însemnătate.

Socotelile s'au aflat în regulă. Ave-rea societății este de 127.266 fl. 18 cr., ceea-ce este destul de însemnat.

Comisiunea pentru înscrierea de noi membri prin referentul *I. Herția* raportează, că îndată-ce s'a știut, că adunarea pentru crearea fondului de teatru

se va întruni în Seliște, Seliștenii au trimis liste la fruntașii din jur pentru înscrierea de membri noi și contribuirea de ajutoare pentru fond. Listele aproape toate au sosit și rezultatul e îmbucurător. Contribuirile de pe liste, precum și diferite taxe de membri, întrate zilele aceste, dau în total suma de 1447 fl. 29 cr. și 121 lei.

Liste au sosit din următoarele comune:

Săcel (cu taxe și contribuiri de 31 fl.), Ga-leș (25 fl. și comuna membru fund. cu 100 fl.), Boița (13 fl. 50), Alămor (3 fl.), Ocna-Sibiului (7 fl. 50.), Aciliu (24 fl. 50 cr.), Orlat (7 fl., banca Brădetul 5. fl.), Merceurea (10 fl.), Cacova (27 fl.), Răsinari (5 fl. 50 cr.), Apoldul-sup. (7 fl.), Cărpiniș (4 fl.), Apoldul-mic (10 fl.), Rod (15 fl.), Poiana (27 fl.), Vale (28 fl.), Sibiel (31 fl.), Tilișca (23 fl.), Gurariu (44 fl. și 100 fl. comuna membru fund.), Topârcea (4 fl.), Răhău (50 fl.), Seliște (95 fl.) etc. Afară de aceste s'au făcut mai mulți fruntași, comune polit. și Reuniuni, de membri fondatori și pe vieață.

Referentul cetește din liste numele tuturor acelora, cari au plătit taxe sau contribuiri, dimpreună cu sumele contribuite. Numele contribuitorilor sunt rînd pe rînd primite cu vii aclamațiuni. Numele tuturor le vom publica în un număr viitor.

După aceste se arată că societatea este în înflorire și înaintare. ceea-ce e spre lauda comitetului; apoi se iau la cunoștință măsurile comitetului pentru a câștiga bărbați de încredere prin deosebite locuri, cari se lucre pentru societate; se hotărăște, că viitoarea adunare să se ție la *Abrud* etc.

Fiind lucrările terminate, la ora 1, presidentul dl *Ios. Vulcan* închide ședința prin o frumoasă și emoționătoare vorbire. Amintește de durerea, ce o simte trebuind să-și ia adio dela bravii Selișteni. Revine asupra însuflețirii și căldurei, cu care au fost primiți comitetul, membrii și oaspeții și întimpinăți pretutindenea. Constată rezultatul strălucit moral și material, asemenea căruia societatea n'a fost părtaşă nicăiri până acuma și în fine mulțumind pentru buna primire și găzduire tuturor fruntașilor, cât și poporului, între vii și însuflețite aclamări, declară adunarea generală de încheiată.

La cele zise cu avânt de dl *Vulcan* răspunde dl *Dr. Calefariu*, mulțumind în cuvinte alese comitetului pentru deosebita atenție și onoare, ce au făcut Seliștei, prin ținerea adunării aici.

După prânz s'a ținut petrecerea populară la *Netedu*. Despre aceasta, precum și despre alte lucruri, vom scrie în nrul viitor.

„*Egyetértés*“ scrie, că guvernul maghiar are de gând să facă un astfel de pas în interesul lăfărei maghiarisărei, cu care va face marș pe toate guvernele din trecut și va confisca pentru sine titlul de cel mai maghiar guvern, pe care-l usurpase guvernul lui *Bánffy*, fără nici un merit. E vorba despre introducerea următoarei inovațiuni patriotice pe terenul comercial: Cu începere dela 1900 firmele comercianților, și chiar și ale industriașilor, nu pot fi decât numai maghiare. Blanchete nu vor pute fi puse în circulație decât numai în limba maghiară. Culmea e însă următoarea: numai acele cărți comerciale vor fi considerate și recunoscut pe viitor de autentice, cari vor fi purtate în limba maghiară. Inovația aceasta patriotică se va extinde nu numai asupra capitalei, ci și asupra celorlalte orașe și sate din țeară.

Și să nu le spui guvernărilor noastre că și-au pierdut mințile?

Nou proces de presă. Ni-se scrie din *Dej*, că *Luni* la orele 9 a fost citat la judele de instrucție dela tribunalul de acolo, scriitorul nostru popular *Ioan Pop Reteganul*, pentru a i-se lua interogatoriu într'un proces de presă, ce i-s'a intentat ca fostului redactor al „*Revistei Ilustrate*“ pentru biografia și portretul lui *Andrei Murășan*. Acusatul a declarat, că biografia lui *Andrei Murășan*, apărută în numărul 2 al „*Revistei Ilustrate*“ din 1898, e făcută de el, și că în tot cuprinsul ei nu se află nimic ce nu ar consuna cu convingerile sale. Despre tablou însă nu are nici o știre, căci în 1898, cât a fost el redactor, astfel de tablouri nu au fost expediate. Dl *Ioan Pop Reteganul* a mai spus judeului de instrucție, că cu biografia lui *Andrei Murășan* s'au ocupat mai mulți, chiar și tineri universitari din *Pesta* și *Cluj*, și nimenea nu s'a împedat în ea până acum.

S'o știm și noi toți!

E un adevăr vechiu, că »a aceluia e țeara, a cui e pământul ei!«; cu alte cuvinte, cine e stăpân pe averile țerei, înțelese aci sub cuvântul »pământ«, acela e stăpân și pe țeara însași.

Noi Românii multe veacuri n'am putut fi domni pe țeara locuită de noi, de pildă nici pe *Ardeal*, pentru-că averea, pământul țerei, era încredințat nemeșilor

și nu destul de bine. Dar' aceste pedeci deocamdată sînt numai pe șesul nostru cest deschis al *Someșului*, că pe dealuri și gorgane ținerea vitelor este mult mai ușoară, din care cauză și țin vite mult mai multe, decât cesti dela șes.

Altă cauză, din care poporul sărăcește vîzînd cu ochii — înțeleg o parte a lui — este:

2. *Luxul în port și necumpetul în beuturi spirituoase.*

Acestea trebuie să pună pe gânduri pe toți fiii buni ai patriei, fără deosebire de naționalitate și confesiune, de rang și stare.

Dar' despre acestea mai la vale, unde vom vorbi despre ziua țirgului.

Acum să intrăm în țirgul de vite. Pentru țirgurile de vite au rupt cu ocaziunea comasării un loc deosebit, la capul din sus al *Reteagului*, sub vii. Înainte de comasare se țineau țirgurile cele mari de vite pe laburile grofești, cari erau chiar în capetele satului, precum sînt și azi; ear' în zile de mărturie țirgurile de vite erau pe *Prund*, din sus de podul ce este în mijlocul comunei, chiar lângă piață.

Țirgurile Reteagului.

— Ce ne învață țirgul. —

(Urmare).

Așa sîntem și noi someșenii, micuții proprietari, nu țipăm, ci răbdăm fiind siguri

Că este sus în cer

Un Domn, de-a căruia față

Subjugătorii pier!

Dar' răbdăm rău și greu, că pământ avem puțin și cât îi, e depărtat de sate; pășunate nu avem să putem ține vite multe, ear' fără vite — economul e fără mâni. Așa stînd lucrul, noi cei de pe șesul cel frumos al *Someșului*, putem ține numai vite puține. Că încă iarna am face, ce păcatele noastre am face, că băgăm pe iarnă vite puține, numai după cât nutreț am putut aduna, dar' mai îngândurați sîntem dacă vine vara, că pe cînd altă lume scapă la largul — noi trebuie să ne băgăm grumazii în datorii, și — de vrem să ne pășuneze vitele, plătim marelui posesor de fiecare vacă 8 fl. pe vară, ear' pentru viței de un an 4 fl. și îndată-ce a trecut de 1½ an — 8 fl. Astfel noi cu vîratal

vacilor ne mîncăm viței! Și încă de-ar trăi bine! Dar' trebuie îmbucărite din mână seara-dimineța, de voim să fie cât de cât mîngăiate. Și aceasta din cauza comasării drepte ce ni-s'au făcut! De oi nu mai vorbesc, că acelea s'au imputinat de tot tare, tot din acea cauză. Că, cei-ce nu se pot despărți de ele, dau numai pentru vîrat 75 cr. de oaie, apoi primăvîratul și tomnatul lor, vine plătit deosebit. Porcii, pe unele sate din șesul *Someșului*, au drag *Doamne* pășunate comunale, lăsate de moșieri din al lor avut, că s'au învoit cu ocaziunea comasării să aibă barem pentru porci ceva pășunat, vre-o rîpă cât de rea. Dar' și cu acestea-i necaz; că sub anumite pretexte rup primarii câte un petec care-i mai bun și-l folosesc ei, ori că pe pășunatul porcilor bagă miei și oi de-ale măcelarilor și bieții porci rămân prea strîmtorați, din care cauză se și ivesc între ei boale și mai în toți anii pier cu zecile și cu sutele. Aceste și altele de soiul acestora, sînt tot atâtea pedeci pentru bieții mici proprietari, din care cauze numai cu mare greutate pot ține vite și încă puține. Ear' fără vite destule lucrarea cîmpului merge greu și anevoe

unguri, cari aveau ei grije [ca din împărțirea roadelor gliei cultivate de noi, noi să nu ajungem nici-odată bogati! Căci bogăția e putere, ear' ei putere nu voiau să avem noi.

Dela 1848 încoace am început și noi a prinde putere, ba ici-colea încep să răsără și să înflorească frumoase *averi românești*, parte ca proprietate a singuraticilor, parte ca proprietate a unei corporațiuni ori a unei însoțiri.

Începem să avem și noi oameni cu avere, biserici cu averi, însoțiri economice ori de bănci, cu averi, — și toate la olaltă încep să scoată la iveală o frumoasă avere românească, deci *putere românească!*

Și cum cărmăcii politici unguri, nu's nici ei oameni proști, văzând ei această arătare luminoasă înspre ținuturile românești, încep deja a căde pe gânduri, a fi îngrijați, ba, deprinși a să ascunde în fața ori-cărei primejdii, după scuturile »statului«, care le este lor mai mumă decât nouă, — încep să strige, că statul se-și pună în mișcare puterea sa, doară împedecă lățirea zărei luminoase, a strălucirii despre ținuturile românești, a *întărirei economice a Românilor!*

Numai mai zilele trecute, o foaie frunțasă ungurească din Pesta, a scris despre cumpeneala și străduința Românilor de a se întări în averi, c'apoi când ai averi poți să păsești mai cu tărie și contra dușmanului de ori-ce fel, — scriind următoarele:

»Porneala (politica) *economică-națională a Românilor e mai primejdioasă pentru noi* (pentru Unguri) decât cea de pildă a Sașilor! Pentru-că Românii urmăresc nu întărirea lor ca viță, ca popor, *căci și așa pe acele locuri*, (prin Ardeal adecă), *ei sunt mai tari*, ci ei voesc acum să-și zidească și *starea proprietarilor de mijloc, cari apoi se iee din mâna celor maghiari scăpătați, însași conducerea politică...*

Și pentru a împedeca pe Români în această lucrare a lor, sfătosul ziar unguresc îndeamnă pe cei dela cărmă să fie cu luare aminte, și unde numai aud că sună doba la ușa cutărui nemesuț ungar, vînzîndu-'i-se averea pe care o cumpără mai ales Români ori bănci românești, — să vie statul să liciteze și el, să cumpere el, și să vînză apoi tot la Unguri averea, spre a nu căde în mâni românești!

Las' că îndemnul în sine e o scofală a unui creier scrințit de patriot, căci de unde să aibă statul milioane de aruncat în licitații, de câte-ori, mai în toată ziua, sună doba la ușa câte unui împintenat risipitor? — dar' el ne arată tuturora, *cât de mult însemnează a fi*

stăpân pe pământ și pe toate ale sale, și cât de prețios lucru e chiar în lupta dintre popoare, averea, proprietatea?!

Ear' învățătura ce noi trebuie să ni-o luăm din aceasta este, să ne nisuiim tocmai spre aceea, dela ce gazetarul unguresc încearcă să ne împedecă: *spre a pune mâna pe cât mai multe moși*, pe cari le scot în licitație ori vînzare, scăpătații ungurași! Să ne întovărășim, să facem cum putem, și să le cuprindem! Ear' pe ale noastre, bine înțeles, să le ferim de a căde în mâni străine, sau dacă chiar voim să le vindem, să le oferim la Români sau la bănci românești! Căci cu cât mai multă *avere* vom avè în mâinile noastre, cu atât mai multă ne va fi și *puterea*, și cu atât mai mult sortii isbândeii ni-se vor înmulți și în lupta ce o ducem ca neam, contra neamurilor ce ne înecă!

S'o știm și noi aceasta toți!

Adeverirea cuvîntului...

Sînt într'adevăr singure în felul lor stăpînirile astea ungurești. Când se duce unul vechiu și vine un ministru nou, totdeauna cest nou aruncă în ochii lumii ce-și ațintește privirea asupra lui, un nêsip strălucitor de cuvinte frumoase, că va face atîta și atîta bine cetățenilor, că va fi un ministru cu crucea 'n sîn!

Și lumea crezătoare se bucură, bate din palme, își împletește nădejdi peste nădejdi:

Numai noi paznicii treji ai poporului nostru, care 'i-am urmărit ani de ani în vorbele și în faptele lor, zimbim amar ascultându-'i și nu le credem nici un cuvînt, și prorocim că faptele noului ministru vor fi tocmai întoarcerea pe dos a strălucitoarelor cuvinte spuse la urcarea în scaunul domniei! Și, durere, totdeauna ne-am dovedit proroci — *adevărați!*... Deși mult am fi dorit și noi să fim desmințiti.

Așa și cu noul guvern. Care s'a urcat la domnie cu vorbe mari frumoase pe buze, ca acesta? »*Lege, drept și dreptate* voesc!« a zis. Și noi am răspuns: *fărădelege și nedreptate* vei săvîrși! Și eată-'l că în faptele lui, nu ne e nici el, decât — *adeverirea cuvîntului!*

Sau ce altă fu și volnicia dela Sebeș-săsesuc? A rămas cercul electoral al Sebeșului fără deputat. În ajunul alegerii nouă alegătorii se adună totdeauna și se sfătuiesc ce e de făcut, pe cine să spriginească, ce cale să apuce? Și peste tot locul li-se dă voe, la Unguri, la Sași. Românii dela Sebeș au con-

chemat și ei o atare adunare de sfătuire. Poliția însă *la poruncă mai înaltă, le oprî simplu adunarea!* Pentru alegătorii români nu este nici *lege* care îndreptățește pe cetățeni la atari consfătuiri, nici *drept*, și mai ales nu este *dreptate!*

Atunci la ce ai mai umblat cu ele pe buze, dle ântâiu-ministru Széll? Sau dacă chiar ai umblat, de ce n'ai spus-o verde: va fi »*lege, drept și dreptate*« pentru Unguri, dar' nu și pentru Români? Era mai frumos lucru de vorbiai așa.

Pe cât știm Românii dela Sebeș au făcut apelație contra acestei volnicii, la ministerul treburilor din lăuntru ale țerei (de interne), pe care îl cărmuește tocmai dl Széll, cel cu vorbele frumoase. Vom vedè cum va suci-o pentru a se scoate din cornul de capră al nelegiuirei și nedreptăței ce a făcut Românii dela Sebeș prin slujbașii sei!

Deocamdată oamenii nostri să vadă și să înțeleagă că așa-'i mai bine, cum am spus și în nrul nostru trecut: să nu creadă glasurilor înșelătoare ce li cheamă la alegeri și la împărțiri cu Ungurii, că ei numai de aceea li cheamă, ca să-'i poată batjocori, ear' nu ca să le fie și oamenilor nostri de bine.

Noi demult am tot spus-o, că cine are urechi de auzit să auză, cine are ochi de văzut să vază aceste, — dar' după întemplantarea dela Sebeș, chiar și cei-ce n'au avut urechi de auzit pentru vorbele aceste, pot avè ochi de văzut să vadă că am avut dreptate și că bine am judecat!

Stați departe de momelile viclene și ascultați glasurile conducătorilor firești și recunoscuți de binevoitori ai neamului și ale treburilor lui!

Din pildele altora.

Opintirile neamului german.

Două seminții avem azi mai ales, în Europa, care lucrează cu stăruință de fer și după planuri pe veacuri înainte întocmite, ca acolo pe unde sînt deja răspândite, să se întărească tot mai mult, ear' pe unde nu sînt, pe acolo să se lătească pe încetul și pe nesimțite, și să prindă rădăcini.

Este una seminția cea mare și respirată *slavă* și este neamul cel tare *german* (nemțesc). Și unul și altul lucrează în tăcere, fără sgomot, dar' stăruitor!

Vița *slavă* o vezi cu ochii înălțându-se: Rusia, inima acestei ginți, se ridică și trage tot mai mult în cumpena lumii; Bulgaria, Sèrbia și Muntenegrul, țeri de sânge slav,

casă și să poată lăsa câte ceva și 'n urma lor.

Dar' să intrăm în piață în ziua tîrgului.

Tîrgurile sînt niște expozițiuni adeverate. În tîrgul de vite vezi progresul ori regresul economilor în creșterea și ținerea vitelor. Vite multe, frumoase, de soiu, bine ținute, arată pe stăpînii harnici și cu minte, vite slabe, proaste, rêu grijite, arată pe stăpînii slăbănogi.

(Va urma).

RIS.

La examen.

Învățătorul: Gheorghită, spune-mi un substantiv.

Gheorghită: Un castravete.

Învățătorul: Bine. Spune-mi și tu Ioane unul.

Ioan: Alt castravete. x.

boi de cei scumpi, că bagseamă boii să tem de șinoare!

Precum am zis mai sus, noi la șes cu mare greu putem ține vite, cu deosebire boi. Dar' totuși și la șes sînt unii oameni cu stare și cu socoteală, la cari vezi tot soiul de vite bune, aceia apoi țin și boi, cel puțin câte o păreche, dar' boi scumpi. Un posnaș dela noi 'și-a făcut observarea, că:

La oamenii palegoși
Vezi boii cei mai frumoși,
Ear' la oamenii făloși
Numai purcelași hîdoși!

Și cam așa-'i de fost.

Doamne și rêu stă calicului sumeț și fălos! Da-'i trecută, veacul acesta-'i veacul fuduliei și al caliciei! Umblăm numai după podoabe și după traiu bun, apoi.... mai lăsăm ceva și urmașilor nostri, ori ba? Cu aceea nu ne spargem capul, noi cesti fuduli. Cu totul altcum zic însă cei înțelepți, de cari multam Doamne, sînt în fiecare sat barem doi-trei. Ei se lasă mai pe jos cu podoabele, umblă și cu opinci stricate și cu cioareci cărpiți, numai să aibă hrană 'n

Tîrgul de vite din anul acesta, care s'a ținut în zilele de 7, 8, 9 și 10 Iulie st. n. a fost bine cercetat, cu deosebire oi, porci și vite cornute au fost multe, și multe s'au și vîndut, că numai vite cornute s'au vîndut peste 1200, asemenea s'au vîndut multe oi, berbeci și porci, cu deosebire purcei dela 6 săptămâni până la 6 luni, că la purcei se află totdeauna mai mulți cumpărători, decât la porci mari. Un purcelaș se nêzuește după putință să-și cumpere și cel mai sărac om, dar' de porci mari se apropie numai cei groși la pungă.

Să ne uităm o leacă printre vite și să vedem cine ce vinde și ce cumpără? Boi mari sînt destui, rar vezi lângă ei vre-un om fălos dela șes, ci momârlani dela dealuri, muți de pe gorgane, cari n'au îmbrăcăminte de 3 fl. dar' au boi de 3-4 sute de florini aici în tîrg și vor fi mai avînd și acasă. Ai nostri de pe șes toți is în cioareci și șinoare și cisme 'ncrețite, și-n laibăre pline de bumbi și de găurele, ear' la vînzare scot câte un purcelaș, un vițeluc, o văcută și când dau la cumpărat, încă cam mănăntălucuri de acestea cumpără. Pe acestia rar li vezi învîluindu-se cu

astupate multă vreme sub nomol turcesc, răsariră ca din pământ, desgropate prin întrepunerea Rusiei. Slavii din Croația-Slavonia și provinciile vecine, din Bohemia și chiar din Ungaria, se sbat puternic, încrezuți în viitorul lor cărmuit dela Moscova și Petersburg!

Vița germană se aventă și ea plină de vieță și face cuceriri uriașe și a ajuns dătătoare de măsură în Europa, ba și afară de Europa, în țeri îndepărtate, în Răsăritul abia străbătut!

Și se nu crează nimenea că aceste ginți înfloresc și se ridică la atâta putere, numai doară în virtutea numărului lor. Nu, ci prin o muncă bine chibzuită și cu satornicie urmărită până în cele mai mici amănunte ale ei!

Eată, drept zugrăvire, cel mai nou semn de întărire a seminției germane.

La 11/23 Iulie colonia germană din București, a pus, în mijlocul unor deosebite sărbări, peatra fundamentală la o casă nouă la palatul Reuniunii Germanilor finători de Germania, dar petrecând în București.

Nemți mulți trăesc în România, ca și pe la noi, ca ingineri, ca întreprinzători, ca săpători de băi, și altele. Și Nemții acestia, aruncați de soarte așa departe de patria lor, de vatra lor, nu numai că nu vreau să se peară în poporul în mijlocul căruia câștigă averi, dar se chiar însoțesc în »Reuniune» deosebită, care se ție și cultive legătură între ei și între patria-mamă și se nu-i lase a se înstrăina cu inima de ea, cum sunt înstrăinați cu trupul.

Și ca tovarășie de acest fel, ei jertfesc bucuros pentru scopurile tovarășiei, și eată își zidesc palat în inima țerei, unde se se sfătuiască, se se însufletească unul de altul, pentru neamul lor și pentru patria lor!

Și au și o foaie nemțească în București, care vorbind despre punerea petrei de temelie la »casa germană», scrie:

»Această casă a însoțirii are să fie semnul din afară a strînsei legături, care va să împreune pe toți fiii patriei germane! Până unde va răsuna limba germană, să fie tare simțământul și duhul german! Și noua casă ce și-a fundato Reuniunea germană în strada Brezoianu (din București), să fie o bucătică de pământ german în Răsăritul depărtat, unde toți câți vor intra și vor eși din ea, să se simță ca în patrie!»

Și spune mai departe, că Nemții au înflorit până acum numai așa cam în ascuns în Țară, dar acum sunt și destul de numeroși și de disciplinați ca se se arete chiar pe față și se-și scoată la iveală țaria!

Eată cum lucrează un neam știutor al însemnătății sale în lume, iubitor de sine și de numele și de viitorul seu!

E frumoasă pilda ce el o dă altor popoare, e curaj și bărbăție în pilda asta!

Când vom înțelege deplin și noi atari pilde și când vom sprigini și noi atât de curajosi și atât de jertfitori așezămintele culturale și naționale de tot felul, ale neamului nostru?

Să facem și noi ca ei, eată cum lucrează cu adevărată stăruință de fer și după planuri pe veacuri înainte întocmit, pentru ca acolo pe unde sunt deja, să se întoarcă tot mai mult, ear' pe unde nu sunt, pe acolo să se lătească, pe încetul și pe nesimțite, și să prindă rădăcini!

Iancu.

Scrisori către popor.

IV.

Șomeuta-mare, 14 Iulie 1899.

(Urmare și fine).

Iubite prietene! Comuna Pomi este una din cele mai frumoase în ținuturile acestea. Are biserică foarte frumoasă, școală bună, casă parochială tot așa, care însă se folosește de cancelarie notarială, fiindcă harnicul preot Aurel Pelle, locuște în casa-i proprie. Ulițele acestui sat sunt regulate, largi și curățite; casele în rînd bun; ba am văzut și 2 prăvălii (bolte) bine provăzute cu marfă, — numai durere că sunt jidovești. Dupăcum m'am convins din cât am văzut așa pe din afară și din sciricirile făcute, aici poporul e harnic, moral și în stare bună materială. Fiind zi de sărbătoare, poporul era în grupuri mari, adunat la olaltă la umbra arborilor, frumos și în rînd plantați pe lângă biserică și stradă; îmbrăcați curat și frumos în haine de pânză, numai muierile în port aproape unguresc, mai ales fetițele. Aceasta e o boală generală în toate ținuturile părților noastre ungurene. Vorbiau toți în mod prietenesc, ear' în cărcimă ori doară pe stradă n'am văzut nici barem un singur om, bună-oară cum e datina la noi în Șomeuta în zile de sărbători și Lunia, ziua tîrgului de săptămână. Am săltat de bucurie, când am fost asigurat că așa e în Pomi în toate praznicele și zilele de odihnă, ear' în zilele de lucru, oamenii sunt cei mai sîrguincioși. Tinerimea, flăcăi și fete erau în curtea prundită a bisericii, la umbra frunzoșilor căstani; fetițele petrecându-și în niște jocuri »de-a spicul» ș. a. ear' flăcăii făcînd exercițe militarești. La întrebările mele »mi-s'a spus că aici au dintre popor flăcăi și bărbați militari, rezerviști și cari au făcut serviciul la miliție cu ranguri de sergent, fîrer și corporal; acestia în sărbători și Dumineci instruează tinerimea în »muștră cătănească», așa că flăcăii asentați la miliție din această comună, știu îndată la început când intră sub arme exercițiile militare. Nu puteam din destul lăuda hărnicia acestui popor. Eram cuprins de o bucurie nespuse de mare și cu nerăbdare așteptam prilejul, de a împărtăși fapta în coloanele prețuitei »F. P.», pentru a fi urmărită de poporul nostru în toate satele românești. »Mi-a părut rău că nu putui a-mi face onorul, cercetînd pe harnicul preot, Aurel Pelle, cum și pe notarul din loc, care deși Ungur, trăește în cea mai bună armonie cu toți. Causa a fost, că de aici trebuia să plecăm cu trăsura la Vismort, ceea-ce am și făcut-o în societate cu familia inv. Zah și cu tînerul de bună speranță Ioan Barbul. Călătorind pe hotar, m'am convins și aici despre hărnicia acelu popor. Bucatele frumoase; ciurdele de vite, stava de cai, turma de porci, toate m'au pus în uimire. Ogoarele în partea hotarului de pășune (imaș) erau tăiate la amîndouă comune — Pomii și Vismortul, cari sunt hotărîte. — Am mai văzut pe pășune în hotar atâtea turme de găște, cum nici odată altul în viața mea, cu toate că am umblat multă lume.

Ajungînd în Vismort, am fost primiți cu mare prietenie de dl preot Ossian și amicul Ioan Bretan, cant-inv. și con-

ducătorul corului, în fruntea trupei sale. Petrecerea cu jocul era cum se poate mai inimată și peste așteptare cercetată de oaspeți din popor. Coriștii peste 40 de inși, — băieți, fetițe, flăcăi și bărbați, între cari curatori bis. senatori școl. și comunali, — au cântat imnul național »Deșteaptă-te Române» »Măi muier» »Bobocel și inel» ș. a. toate în 4 voci și destul de bine, dacă luăm în seamă că corul numai acum de curînd s'a realcătuit cu puteri noue. Una însă m'a mîhnit și aici: portul și jocurile cari sunt corecte cu totul; ear' luxul mai ales la fete, e de tot mare. »Mi-am făcut observările cuviincioase la toate și ne-am petrecut bine până în zorile zilei, când am plecat cu trăsura înderît către gară la Pomi. Pe drum în trăsura am făcut și puțină cunoștință istorică cu privire la numele acestor sate. În vîtătorul și tînerul Barbul ne-a spus, că numele satului »Pomii» 'i-s'a dat așa atunci când a umblat o comisiune — demult demult — pentru darea numelor de sate. Și fiindcă aici a aflat că sunt mulți pomi, — ceea-ce se și vede până astăzi, — 'i-a dat numele de »Pomi» Ungurii îi zic »Remete-mező», poate din cauza că are lângă riul Someș un câmp frumos, o luncă, unde a fost și mănăstire. Ceealaltă comună »Vismortul» se spune, că tocmai când a ajuns acolo comisiunea cu punerea numelor, se trăgeau clopotele cu jale la biserică. Și întrebînd comisia că pentru-ce clopotesc, 'i-s'a rîspuns că a murit posesorul de pământ Veres. Atunci unul din comisiune, după-ce a stat puțin pe cugete, a zis: »Așa? Veres e mort? Fie dar' și numele satului vostru »Veresmort». Românii însă îi zic »Vismort».

Prietenul meu Ioan Sabó și încă cu 5 inși din Vismort, toți oameni așa zicînd de elită din poporul nostru, curatori, senatori și coriști ne-au și dat imprumutul înderît, participînd cu stim. familii la petrecerea noastră din 25 Iunie. Au și fost mult lăudați de oamenii noștri de aici, așa că văzîndu-i trebuie cu fală să zici »Mândri-s Doamne, mândri zău».

Nu te îndoii nimic, iubite prietene că »ți-am scris cam lung; cetește numai cu mare băgare de seamă și vei afla singur că »ți-am împărtășit nu vorbe goale, ci fapte, dintre cari pe cele bune trebuie să le urmăim toți Românii, ear' ce e rău să lăpădam dela noi.

Să fii sănătos — și așa să facem!

Ilie Pop.

Mașină de sburat.

— Vezi ilustrația. —

Mulți și-au bătut capul să facă o mașină, cu ajutorul căreia omul să poată sbura prin aer. De model s'au luat paserile, și cei-ce au încercat să facă mai întăiu astfel de mașini, le-au făcut cu aripi ușoare, atîrnînd înderît și o vîslă, în formă de coadă, ear' deasupra au așezat niște beșici mari, umplute cu gazuri mai ușoare ca aerul, cum se vede în ilustrația noastră.

Dar' toate încercările de până acum n'au isbutit, precum n'au isbutit nici încercările de-a putea cărmui baloanele. Poate însă să isbutească în viitor, când apoi se vor pute face călătoriile dela un loc la altul prin aer, sburînd oamenii ca paserile.

PARTEA ECONOMICĂ.

Mulsul vacilor.

Mulsul vacilor se socotește de cătră unii economi, cari nu se prea deprind cu acela, ca un lucru foarte ușor, pe care il poate face ori-ce persoană. Dar' aceia, cari cred așa, sînt în rătăcire, de oare-ce mulsul vacilor este de o însemnătate tot așa de mare, ca ori-și-care lucru din economie, pe care il poate sevirși cum se cade, numai o atare persoană, care are puterea și deprinderea de lipsă.

Și pe lângă toate acestea, cum am zis, adese-ori putem vedea, pe la sate mai ales, că vacile astăzi se mulg de cătră o persoană din casă, mîne de cătră

de dimineața nu trece atîta timp, pe cînd în decursul iernei, cel de pe seară e mai gras, fiindcă ziua e mai scurtă și noaptea e mai lungă.

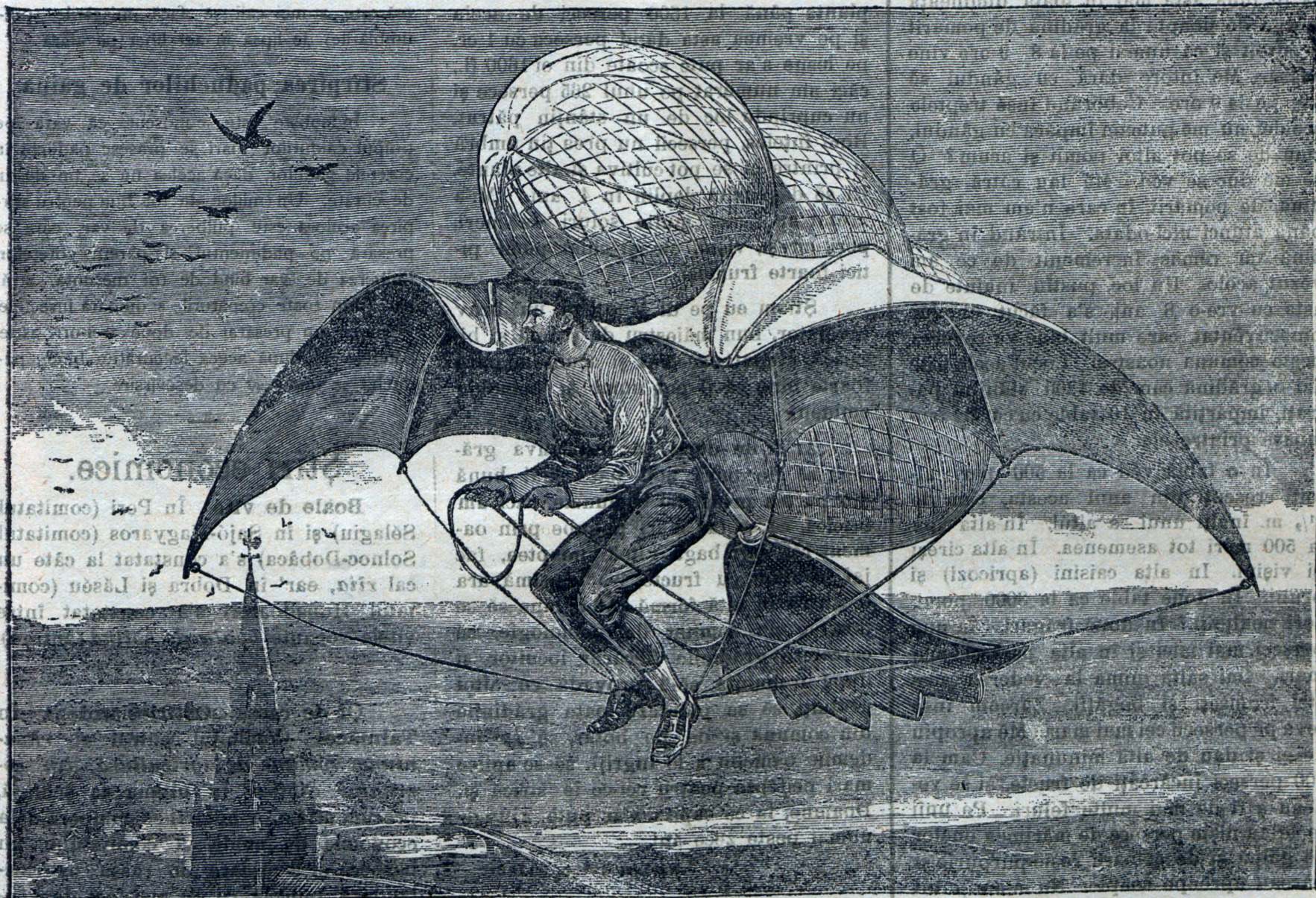
Mulsul vacilor trebuie să se facă totdeauna înainte sau după nutrire. Ya să zică pe timpul mulsului vacile trebuie să fie în deplină liniște. Prin urmare greșesc tare economii aceia, cari pentru ea să poată mulge vacile, le dau de mîncare, și pe timpul cînd ele se nutresc, ei să apucă de muls, căci atunci vacile sînt neodihnite, lacome după nutremînt, ba unele sînt și pismoase, cu deosebire dacă ved, că mai sînt și alte vite în apropierea lor și așa ușor se poate întempla ca să ne verse laptele, sau să nu-l lase tot din uger.

Înainte de a ne apuca de muls, țitele, ba une-ori și ugerul trebuie spă-

întreagă, ear' mulsul să se facă cu toată graba, care e cu putință. Numai la urmă, cînd vedem, că nu mai vine lapte pe țite, le stringem pe acestea cu nodul degetului celui mare și arătătorul, pentru a ne convinge, că oare mai este lapte în uger?

De sine se înțelege, că dacă vacile au viței, și acestora trebuie să le lăsăm câte o parte din lapte, fie înainte, fie după-ce le-am muls, precum adecă acelea sînt dedate. Laptele, pe care il mulgem mai întăiu este mai apătos, ear' cel dela urmă este mai gras. Aceasta provine de acolo, că stînd laptele mai mult timp în uger, grăsimea se așează pe părății aceluia și numai în decursul mulsului se sloboade în țite.

Unii economi cred, că ugerul vacilor este ca o pungă, în care se adună

Mașină de sburat.

alta ș. a. m. d. Urmarea este, că nici una nu mulge într-un fel și așa vacile pot să se pierdă laptele din zi în zi și în cele din urmă pot chiar să interce.

Așa stînd lucrul este prea firesc, ca vacile să se mulgă numai de cătră o persoană, ear' dacă cumva sînt mai multe și de cătră două sau trei, cari însă au deprinderea de lipsă. Mulsul trebuie să se facă totdeauna la unul și același timp, atît seara, cît și dimineața.

Pe unde vacile cu lapte se țin și vara în grajd, mulsul se poate face de câte trei-ori pe zi, și adecă: dimineața, la ameazi și seara. Cu cît se mulg vacile mai des, cu atît dau lapte mai mult, mai bun și mai gras. Aceasta se poate vedea la laptele de dimineața de peste vară, că e mai gras ca cel de seară, fiindcă dela mulsul de seara pînă la cel

late iarna cu puțină apă mai caldută, ear' vara poate fi și mai rece. Prin acest spălat să depărtează oare-cum necurățenia ce se află pe acelea și vacilor le trece prin aceea și gîdilitul.

La muls trebuie să prindem tot câte două țite deodată, dar' așa ca să nu fie amîndouă de dinainte sau de dîndărît, sau amîndouă de partea de cătră om, adecă una de dinainte și una de dîndărît, ci țitele trebuie să se țină cruciș la muls, va să zică, una de dinainte de cătră om și alta de dîndărît din afară. După-ce acelea s'au muls, să prind următoarele două.

În decursul mulsului, țitele să schimbă, după-ce s'au golit odată, apoi earăși să apucă, în care timp cele lăsate goale, să umplu din nou cu lapte. La muls țitele trebuie să se prindă cu mîna

laptele gata. Aceasta nu este adevărat, de oare-ce s'a constatat, că sînt multe vaci, în al căror uger abia ar încăpea câte două litre de lapte și totuși ele dau îndoit mai mult, după-cum se poate vedea aceasta la bivolițe. Cum vine dar' aceasta? Împrejurarea aceasta se poate explica numai așa, că o parte a laptelui se pregătește prin celulele ugerului, tocmai pe timpul mulsului.

La mulsul vacilor, pe lângă deprinderea de lipsă, cum am zis și mai sus, persoana care mulge trebuie să fie și tare în mîni, cu deosebire la vacile, cari să mulg greu, căci dacă nu se poate mulge laptele tot din uger, vaca 'și-l tot trage, pînă-cînd în cele din urmă înțarcă.

Cu deosebire vacile tinere, cari fată mai întăiu, să nu le lăsăm ca să le

mulgă, decât o persoană, care știe mulge, pentru-că aceea are în mâinile ei puterea și măiestria de a face o vacă bună sau rea de lapte, după-cum o dedă la început.

O grădină de pomi.

— **Scrisoare.** —

Cugir, 24 Iulie c.

Bine-a zis, cine-a zis, că omul sfințește locul și dacă cineva voeste a se convinge despre adevărul acestor cuvinte, n'are decât să cerceteze școala de pomărit din Cugir, pusă sub îngrijirea învățătorului primar Ioan Muntean.

În săptămâna trecută, având lipsă de un atestat de școală, într-o dimineață cam pe la 6 ore m'am dus la dl învățător. Aici mi-s'a spus, că nu e acasă, că în luna asta mai în toată dimineața merge de noapte la grădina de pomărit la altoit și că numai pe la 8—9 ore vine acasă. Mă întorc dară cu gândul să viu pe la 9 ore. Coborând însă treptele școlii, nu mă puteam împăca cu gândul, cum de se pot altoi pomii și acum? O să mă duc să ved. Mă iau cătră grădina, de pomărit, în care n'am mai fost până atunci nici-odată. Intrând în grădină am rămas incremenit de ce am văzut acolo. Un loc, pustiu înainte de asta cu vre-o 8 ani, s'a făcut un loc binecuvântat, care mult bine va revêrsa peste comuna noastră. Locul acela este azi o grădină cam de 1200 stânjini pătrați, împărțită în 10 table cu cărări frumoase printre ele.

În o tablă ved ca la 500 pari altoiți creșcuți din anul acesta, cam de 1½ m. înalți unul ca altul. În alta cam la 500 meri tot asemenea. În alta cireși și vișini. În alta caisini (apricozii) și pruni. În două table ca la 3000 pomișori nealtoiți. În două frăgari. În una perseci mai mici și în alta perseci mai mari. Îmi sălta inima la vederea acestei frumșeți și bogății. Zăream însă ceva pe persecii cei mai mari. Mă apropiu de ei și dau de altă minunație. Cam la 100 perseci încărcăți de fructe, și se vedeau a fi de mai multe feluri. Pe unii se aflau niște persee de mărimea ouălor de găină și de culoare roșie-purpurie și păreau aproape coapte. Nu m'am putut răbda să nu rup una, căci nu credeam ce vedeam, adecă perseci așa frumoase și coapte în Iulie. Am cercat una și în adevăr era coaptă și de un gust minunat. Atunci mă apropiu de dl învățător, care cuprins cu lucrul, nici nu mă observase. Întreb eu mai multe celea și între altele cum se altoește pe vremea asta? Eată un lucru numai jucărie; l-am învățat din acel minut. Adecă taiu un mugur de pe o clombiță de pom nobil, crescută din anul acesta, așa ca scoarța de sub mugur cu puțin lemn să fie de 2 cm. și mugurul să fie la mijloc; taiu și frunza și las codița frunzei ca să am de ce prinde mugurul, apoi taiu în scoarța pădurețului două tăieturi, una orizontală și alta ca de 2—5 cm. verticală, cam așa , desfac scoarța până în capătul tăieturii din jos, așez mugurul sub scoarță, apoi leg cu teiu, așa că mugurul să rămână liber și deasupra trebuie strâns ca să se împreune ear' scoarța tăiată. apoi se înoadă teiul și lucrul e gata. Această

altoire e cu mult mai avantajoasă decât ori-care mod de altoire, pentru-că merge foarte iute, se pot altoi pomii cât de tineri, nu ne trebuie nici un fel de ceară. În lunile Iulie și August învățătorul are destul timp, ear' primăvara sunt alte lucruri în grădină și dacă vremea e rea abia se pot isprăvi. Am văzut ca 2000 pomișori ocuțați din luna aceasta, între cari unii erau prinși și cu frunze. Toți erau ocuțați aproape de rădăcină, pentru-că creșe mai cu putere, să vindecă mai bine și fac trunchiu mai frumos.

Am întrebat despre minunatele persee. Îmi spune, că sunt persee americane, până acum puțin cunoscute în părțile noastre. Totodată îmi arată mai multe soiuri și anume: Amsden, Alexander, Dovmig, Regina Olga, Sant Jose și altele. Pe un juger s'ar pute planta până la 1600 perseci de aceia și pe vremea asta dând perseea cu 1 cr. pe lesne s'ar pute scoate din ei 1600 fl., căci am numărat pe unul 265 persee și nu cuprinde loc de un stânjin pătrat. Bine înțeles, persecii nu prea țin umbră și printre ei se pot cultiva și alte plante. Ei se desvoaltă deplin în 4 ani. Mi-a arătat apoi mai multe soiuri de meri, peri, cireși, vișini etc. și chiar pomi pitici foarte frumoși.

Știam eu pe dl Muntean un brav învățător, bun măiestru de școală și biserică, stupar excelent și acum îmi pare foarte bine că îl pot numi și pomolog eminent.

Ar fi de dorit ca respectiva grădină să fie pusă sub pază mai bună din partea primăriei comunale, căci am înțeles, că se fac mari pagube prin oameni răi, cari bagă vitele noaptea, fac jaf în altoii cu fructe, ear' primăvara le strică în altă formă. Ar fi bine să se institue un comitet de pomologie, să cerceteze grădinile fiecărui locuitor și după trebuință să-l provadă cu altoi grațiuți, să se planteze toate grădinile din comună și de pe hotar, să se îndemne oamenii a le îngriji, să se aplice mari pedepse pentru cei-ce le strică și, Doamne, la ce capital s'ar pute ajunge numai peste zece ani.

Stefan Jeler, pădurar.

SFATURI.

Ruperea coarnelor la vite.

Se întâmplă de multe-ori, că vitele cornute fie prin împungerea lor cu altele, fie prin cădere sau lovire să-și rupă câte un corn sau și amândouă deodată. Ruperea acelor se întâmplă sau total, sau numai parțial. Total se rupe cornul atunci, când stă spânzurat cu o parte încă de piele sau cade jos, ear' parțial se rupe atunci, când numai de o parte este desfăcut dela locul lui.

Când cornul este rupt de tot, atunci nu se mai prea poate vindeca, decât foarte anevoe, ear' când cornul este numai de o parte rupt, atunci se poate vindeca mai ușor. Cornul rupt se așează în pripă la loc, se caută apoi o cărpă, care se unge cu cleiu de măsurit și aceea se leagă strâns împrejurul cornului rupt ear' vita se ferește pe cât se poate, ca să nu vină în atingere cu alte vite până la deplina însănătoșare.

Nutrirea prea peste măsura a cailor pe timpul de odihnă.

Când caili sunt puși la lucru mai greu în decursul săptămâni, nu se prea pot nutri cum se cade, parte pentru-că le lipsește timpul de lipsă, parte pentru-că fiind prea osteniți, nu pot mânca cum se cade. De aceea unii economi caută, ca pe timpul de odihnă, cum sunt Duminecile și sărbătorile, să nutrească caili îndoiți mai tare, ca atunci când lucră cu ei.

Îndoparea din cale afară a cailor pe timpul de odihnă, cu deosebire a acelor, cari se țin și vara în grajd, a dat niște rezultate nu tocmai multumitoare. Veterinarii (doctorii de vite) au constatat adecă, că o îndopare din cale afară chiar și a cailor au adus boale de tot felul, precum colică, armorar ș. a. De aceea ei recomandă, ca nici pe timpul de odihnă să nu li-se prea mărească porțiunea din cale afară, ear' dacă cumva li-se mărește, atunci caili să facă mișcările (preumblările) de lipsă în aer liber pe afară.

Stîrpirea păduchilor de găină.

Îndeobște este cunoscut, că vara pe timpul căldurilor mari se prăsesc păduchi în cotețele găinilor, dacă acelea nu se țin destul de curate. Un mijloc de tot bun pentru stîrpirea acelor este pulberea de var, care se presară pe padimentul și pereții cotețelor. Pulberea de var fiind de tot măruntă, străbate prin toate crepăturile și omoară insectele. După-ce am presărat de două trei-ori astfel cotețele și după aceea le curățim bine, păduchii se nimicesc cu desăvîrșire.

Știri economice.

Boale de vite. În Peri (comitatul Sălăgiu) și în Sajó-Magyaros (comitatul Solnoc-Dobâca) s'a constatat la câte un cal *riia*, ear' în Dobra și Lăsău (comitatul Hunedoarei) s'a constatat între vitele cornute *boala de splină* (antrax).

Oi de rassa „Ostfrieslandeză“ în Tălmăcel. Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu, în ultima sa ședință, precum aflăm, a hotărît să cumpere dela economia de model a comitatului un berbec și 2 mioare de rassa ostfrieslandeză, unicele, ce au mai fost de vânzare, și să le dăruiască la 3 membri ai Reuniunii cu locuința în Tălmăcel, a căror nume va fi tras la sorți prin primăria comunală de acolo. Scopul ce se urmărește e: a introduce și la oierii noștri prăsila acestor oi la tot cazul superioare oilor noastre. Norocul a căzut asupra membrilor Nicolae Săcărea, învățător, Toma Têrșă, proprietar și George Comșa, notar. Primii doi au primit câte o mioară, ear' cest din urmă berbecule. Conform *actului de învoire* încheiat între Reuniunea dăruitoare și între dăruitori: Reuniunea va controla îngrijirea și întreținerea oilor, și la caz de a nu fi mulțumită cu îngrijirea și întreținerea, își rezervă dreptul de a lua și preda oile în proprietatea altor membri, fără nici o despăgubire. Dăruitori s'au îndatorat a ține oile exclusiv pentru prăsilă și a le supune atât pe acestea, cât și prăsila lor la toate îngrijirile dorite și a le întreține cu nutreț bun și îmbelșugat. Primii doi dăruitori s'au în-

ȘCOALA ROMÂNĂ

Ceva privitor la chestiunile noastre școlare.

Disertațiune de Elena Biju, învățătoare în Caransebeș.
(Urmare și fine).

3. La propunere să grijească învățătorul ca o idee să pregătească pe cealaltă, una să se desvoalte din alta, să nu păsească la cele următoare până-când cele premergătoare nu sunt sigure, apoi să grijească ca prin exercițiu continuu cunoștințele câștigate să devină proprietate sigură a școlarii.

Să recere, ca învățătorul să se știe bine orienta în materialul său de propunere. La propunere să se ferească de sărituri, prin cari se strică șirul firesc al învățământului.

Învățătorul să judece progresul nu după cantitate, ci după calitatea cunoștințelor. Drept aceea, când face împărțirea învățământului în unități metodice, să aibă în vedere timpul.

Cultura formală e posibilă numai prin înaintare treptată și împărțire bună a materialului ales.

Împărțirea se face în unități metodice după următoarele trepte formale: După-ce se fixează ținta urmează:

a) pregătirea. În treapta pregătirii se iau acele idei, cari sunt necesare la primirea materialului nou;

b) predarea. Predarea materialului nou se face în două chipuri: sau prin enarare din partea învățătorului sau prin cetirea de școlari din carte. În treapta aceasta cade și reproducerea prin școlari luându-se în vedere și momentele geografice, culturale-istorice și religioase-morale, dacă prelegerea este o istorioară;

c) combinarea. În treapta combinării, învățătorul caută să aducă ideile noue în strînsă legătură cu cele vechi, și să le dea loc determinat în conștiința școlarii, spre a scoate la iveală ceea-ce este de valoare generală.

d) rezumarea. La rezumare să separează momentele concrete de cele abstracte, adevărat să scoate legea naturală, ori învățătura morală după felul prelegerei;

e) aplicarea. În treapta aceasta să îndeamnă școlarii, ca ei să se țină de cele-ce au învățat în prelegerea respectivă.

Vedem dar', că cele dintăiu două trepte formale grijesc de cunoștințele noue, a treia și a patra de legătura în cercul de gândire, ear' cea din urmă de exerciții în aplicarea practică.

4. Durabilitatea învățământului.

Acel învățător, care grijește de material de azi pe mâne, sau care lucrează în lungul anului școlastic numai pentru ziua de examen, nu este învățător bun, ci un păcătos, un egoist. Învățătorul brav grijește, că acele cunoștințe, pe cari le-au primit școlarii în școală, în măsură potrivită, la timp potrivit și în mod potrivit, să rămână pe veci în sufletul lor. Unde nu se observă acestea, acolo învățământul este zădărnice.

Adevărat este proverbul bătrân, că atâta știm cât ținem în memorie.

Grijească deci învățătorul atâtăiu și atâtăiu să facă învățământul interesant, căci numai ce este de interes învață școlarii și numai aceea țin în minte. În casa contrar se poate asemăna conștiința copilor cu un ciur, care cuprinde mult, dar' nu ține nimic în el.

Pentru-ca învățământul să fie durabil, să recere repetiție. Repetiția este lucrul de căpetenie, ea este totul. Aceea știm, ce învățăm. Nu uite învățătorul brav, că repetiția este mams învățământului.

Unde lipsește repetiția, lipsește școlarii bucuria, lipsește învățământului durabilitatea, lipsește învățătorului cumpăna, îi lipsește praxa și acel învățător nu plătește nimic.

Învățătorul practic nu-și perde cumpăna nici-odată, nu păsește prea repede la predare nu ia prea mult deodată și face dese repetiții.

În fine examineze-se strict pe sine acel individ, care voește să fie învățător, oare posedă el iubire, atragere, îndelungă răbdare, curaj și putere de a învinge cu arme spirituale toate pedecile ce-i stau în cale, la împlinirea datorințelor, ce cad în sfera activității sale.

Cu seriozitate, conștiințositate, iubire de oameni, curaj și credință în D-zeu trebuie învățătorul adevărat să lucreze de dimineața până seara, cu cuvântul și cu fapta pe lângă toată nerecunoștința și nemulțumirea lumii.

Chemarea învățătorului nu este pat de odihnă, nu este grădină de flori, ci este câmp de exerciții, loc de luptă.

Nu vă plângeți de lipsă, nu vă plângeți de neajunsuri, ci luptați, bravilor învățători, cât puteți lupta, că plata voastră multă va fi în ceruri!

Intuițiunea și metoda intuitivă.

Cuvântul intuițiune luat etimologiceste, însemnează vedere, nu însă o vedere sumară și superficială, ci vederea spontană, care prinde la cea atâtăiu aruncătură de ochi. Vom încerca mai atâtăiu a trata această chestiune din punct de vedere filosofic și pe urmă de a arăta aplicațiunile ei în pedagogie.

Intuițiunea în filosofie. Acest cuvânt împrumutat din limba teologilor, unde el arată o formă excepțională de a cunoaște pe D-zeu prin contemplantare și întru-câtva prin visiuni, a trecut în limba filosofică cu un sens mai general, însă rău determinat la început.

Găsim, în Descartes, acest cuvânt, însă întrebuintat tot în sensul teologilor. »Cunoștința intuitivă, — zice Descartes, în una din scrierile sale, — este o ilustrație a spiritului, prin care vede în lumină dumnezeiască lucrurile ce îi plac a descoperi prin o impresiune directă a luminei divine asupra priceperii noastre, care în aceasta nu este considerat ca un agent, ci numai ca insuflându-se de razele divine.

Cuvântul, care de altmintrelea este foarte corect, intră în limba corectă filosofică a secolului al 17-lea și al 18-lea, după-cum probează citațiile lui Littré:

datorat a pune la timpul seu la dispoziția comitetului câte o mioară sănătoasă și de rassa curată din prăsila mioarelor, ear' dl G. Comșa o mioară corcită (rassa frieslandeză și indigenă). Mioarele, ce se vor preda Reuniunii — se vor dărui și ele membrilor din alte comune.

Precum se știe, Reuniunea dăruise în 1897 membrului seu *George Bratu*, econ. în Tilișca o vițea de rassa curată »*Pinzgau*«, între condițiile de sus. Vițeaua, acum vacă, din norocirea dlui Bratu și din nenorocirea altor membri, a făcut un tăurenciu, pe care comitetul l-a lăsat în posesiunea dăruitului, cu reserva să pună la dispoziția comitetului vițeaua ce eventual va dobândi dela vacă la proxima fătare.

Aprinderea de plumâni la vite cornute s'a constatat în *Dobrișin*. Boala care e lipicioasă, s'a aflat la niște vaci pe moșia unui econom. Ministrul fiind înștiințat a trimis 3 pricepători, cari au vizitat toate vitele de pe moșie și în înțelegere cu deregătorii orășenească au luat măsuri pentru a împedea lățirea boalei. Între altele s'au oprit la *Dobrișin* târgurile de vite, atât cele de săptămână, cât și târgul de țeară.

Ciuma porcilor. În *Gherla* băntuie ciuma porcilor, care e lipicioasă. Pentru porci s'a introdus carantina.

Haltă nouă. Pe linia ferată *Murș-Ludos-Bistrița* (Câmpie) s'a deschis o haltă (stație pentru persoane) la *Șarmășul-mare*, între stațiile *Bald* și *Șarmășel*.

În Valea-Almăjului. (Bănat) se află multe prune de vară și de toamnă. Ear' speculanții au legat — ni-se scrie — înțelegere între ei (un fel de cartel), — ea să tragă pe sfoară pe sărmanii nostri Români. Deci cei cu iubire și cu dragoste față de tot ce e românesc — să vină intru ajutor Românilor din acele părți cumpărând prunele.

Din traista cu povețele.

Răspunsuri.

F. M. în Zam. Nu poate fi silit nime să facă gard pe mezuimă, între grădini, cu toate-că e bine și de folos să fie despărțite grădinile prin un gard. În grădina sa earăși, omul poate face ce-i place. Dacă însă sădește plopii și sălcile astfel, că îți face d-tale stricăciune, poți să-l tragi la lege, la judecătoria cercuală.

Abonentului nr 9843. Afacerea e foarte incurcată, încât trebuie să vă adresați unui avocat, care să o studieze bine la fața locului. Regularea ei va costa însă atât de mult, cât probabil nu face valoarea pământului. Lucru principal e, ca muierea să nu lase pe nime să intre în posesia pământului. Să-l folosească ea; ear' de se bagă cineva cu puterea în pământ, trebuie improcesuat în trei-zeci de zile pentru conturbare de posesiune. De altcum, cum am spus, consultați un avocat.

»Tot omul este în mod intuitiv convins de adevărul acestei prop: Două e mai mult decât una«. Locke numește întrucâtva cu drept cuvânt cunoștință intuitivă pe aceea care se formează la cea întâiu și cea mai simplă privire a spiritului. Inse chiar când este admis acest termen relativ nou, păstrează mai mult valoarea unei comparații, decât a unei definiții.

Intuițiunea este în ordinea actelor spiritului, analoagă cu aceea a vederei în domeniul sensurilor, o a percepțiune a realității tot atât de ușoară spiritului, după-cum este pentru ochi vederea formelor sensibile.

Mulțumită acestei semnificațiuni puțin cam vagă și metaforică, termenul intuițiune a putut fi întrebuințat de diversele sisteme filosofice în moduri diferite. Cu toate acestea este de observat că până în zilele noastre el a ocupat un foarte mic loc în limba psihologilor. Poate din cauză că fenomenul ce arată intuițiune este așa de simplu, așa de elementar, așa de primitiv, astfel că întrebuințat deopotrivă de toate doctrinele, totuși a fost oarecum lăsat în umbră ca un punct de plecare de puțin interes pentru discuțiunea filosofică.

Numai dela Cousin acest termen capătă o importanță mai mare în limba filosofică oficială, în același timp ea capătă un înțeles mai precis.

De ordinar prin intuițiune se înțelege un act al inteligenței omenesti cel mai natural, cel mai spontan din toate, acela prin care spiritul prinde realitatea, constată un fenomen, vede întrucâtva printr'o aruncătură de ochi un lucru ce există în el sau în afară. Îl vede nu pentru-că vrea, ci pentru-că nu poate să nu-l vadă. Această vedere nu costă nici silință, nici gândire, ea nu ne ia de loc timpul pentru a zice astfel, atât se face de ușor și natural. Casul unde intuițiunea este mai ușor de constatată, este chiar fenomenul percepțiunii sensibile. A vedea o culoare, a auzi un sunet, a atinge un corp, a simți un miros, un gust al unui obiect material oarecare, acesta este fenomenul intuițiunii prin excelență.

Cățiva filosofi ar fi voit să limiteze intuițiunea la sinonimul percepțiunea prin sensuri. Tot acest înțeles îl adoptase și pedagogii germani cu Kant în frunte.

În limba curentă a filosofiei și prin urmare și a pedagogiei germane, intuițiunea ia de ordinar un sens exclusiv, care nu însemnează de loc altceva, pentru cea mai mare parte dintre maestri, decât învățământul prin sensuri.

Fără a merge așa departe ca Descartes și a constata ca dînsul caracterul intuitiv ca cel mai sigur al noțiunilor prin sensuri, cea mai mare parte a filosofilor francezi chiar aparținând la diferite doctrine, a păstrat dela doctrina Cartesiană, că în om sînt noțiuni cari nu cad de loc în cerul celor cinci sensuri, dar cari cu toate acestea nu sînt mai puțin clare, distincte și evidente, nu sînt mai puțin iute, viu și sigur capitate printr'un fel de (primă) mișcare a gândirii. Asemenea noțiuni nu se pot numi altfel decât noțiuni intuitive, adică adevăruri a percepute de spirit tot astfel după-cum lumina este a percepută de ochi.

Îmi dau socoteală de starea mea, de dorințele mele, de sentimente, de voințele ce am, le văd, le simț în mine însumi mai bine, mai clar chiar decât cum ochiul vede colorile și urechea aude sunetele. Judec că totul este mai mare decât partea, că ori-ce efect are o cauză, am pute să amintim toate axiomele de matematică, după-cum nu mă îndoiesc, când constat cel mai ordinar fenomen sensibil.

S'ar pute întinde încă mai mult această definițiune, avîndu-se în vedere o altfel de intuițiune, numită intuițiunea morală; astfel este posesiunea căpătată deodată prin spirit, numită și conștiința axiomelor morale a acelor adevăruri neîndoioase, care servesc de regulă a conduitei noastre.

Este o intuițiune a binelui, a frumosului ca și cea a adevărului; inse aceasta este mai delicată, mai ireductibilă, ea resistă mai mult analizei, este mai fugitivă, mai neexplicabilă, complicându-se cu elemente străine inteligenței proprii zise și aceasta pentru-că se amestecă cu emoțiunile, cu sentimentul, cu influența imaginației și mișcările inimii.

Astfel în resumat recunoaștem ca intuitive diferitele acte ale spiritului basându-se pe impresiunile sensurilor, a conștiinței și a raționamentului. Există o intuiție în spirit când există și evidența obiectului pe care îl privim; admitem ca egal legitim diferitele forme ale intuițiunii cu toată diferența ce ar exista între dînsule, pentru-că admitem ca egal valabile diferitele moduri de evidență directă din care rezultă adevărul ce se impune spiritului nostru.

Maria Al. Ionescu.

(Va urma)

Un învățător harnic.

Jibert, Iulie 1899.

Îndată după ocuparea postului meu în toamna anului 1898 în parochia noastră Jibert (tract prot. Cohalm), dl învățător Moise Fliter a conchemat pe toți tinerii dela 13-130 ani în școală. Aici după mai multe explicări și tălmăciri a isbutit a convinge pe toți despre însemnătatea obiectului din chestiune, subscriindu-se într'o declarațiune 24 coriști, în care s'au obligat la formarea unui cor bisericesc mixt în 3 voci. În seara următoare s'a și început instrucțiunea. Cu plăcere mare cercetau toți coriștii barele regulat și scopul se părea că s'ar pute ajunge în curînd. În ziua Nașterii Domnului, când biserica plină de creștini vesteau că s'a născut Impăratul cerului și al pământului, a surprins corul cel bine instruat mulțimea cu cântările sale, cîntînd sf. liturgie, împreună cu priceastna praznicului și unele cântări sîrbătorești foarte frumoase, încît publicul asculta cu duioșie. Am rămas cu toții încantați de noul cor. Până acum în biserica noastră nu a mai cîntat un astfel de cor. Coriștii cîntă în toate Duminecile și sîrbătorile și atrage foarte mult publicul la cercetarea bisericeii.

O zi de mîngăiere am avut earăsi când am văzut ostenelele din trecut ale elevilor și învățătorului nostru preschimbându-se într'un seceriș de mîngăiere. Dumineca de 9 Maiu a. c. a fost statorită de dl protopop tractual pentru ținerea examenului nostru. Un public mare a luat parte la acest examen. Au fost examinați elevii din toate obiectele

de învățămînt, dînd din toate aceste răspunsuri foarte bune și respicite. Au urmat apoi dialogul »Tatăl și Fiul«, din care ascultătorii și-au luat multe învățături. S'au declamat poezia »Trei ficiori Doamne«. În urmă un școlar din despărțământul IV. oferind dlui comisar examinător un buchet format trei colori, mulțumind în numele tuturor conșcolarilor sei pentru nepregetarea dînsului de a veni la examenul nostru. A răspuns apoi dl comisar, punîndu-le la inimă cercetarea școlai pentru însemnătatea ei. Mulțumind apoi dlui învățător pentru zelul cu care a făcut un progres însemnat în învățămînt, am scris protocolul de clasificatiune cu rezultat favorabil, ne-am depărtat mîngăiați convingîndu-ne pe deplin cu toți despre pașul de înaintare repede ce s'a făcut în anul acesta școlar, care a fost un fericit pentru noi, rugînd pe D-zeu ca să dea și în viitor asemenea ani, spre a pute ajunge la scopul dorit cât mai curînd.

Ioan Mircea, paroch. Ioan Buta, notar com. par. Ananie Langan. Moise Buta, Ioan Voids. George Fibra. Ioan Radu per Buta.

Din tractul Ungurașului.

— Examenе. —

Examenеle dela școlai confesionale din protopresbiteratul gr-or. al Ungurașului s'au ținut conform circularului și programei dată dela oficiul protopresbiterat din 4 Maiu 1899 nrul 256, asistînd directorul districtual dl protopresbiter Paul Roșca cu membrii designați în comisiunea de controlă.

În general examenеle au avut un rezultat mulțumitor. Bune au fost cu deosebire examenеle din Hida și Baica cu învățătorul ambulant Vasiliu Ferghete, care deși luptîndu-se cu mari greutate, fiind în Hida școală elementară de stat, totuși a reușit pe neașteptate cu un rezultat de foarte bine, rămînd mulțumit poporul din Hida și Baica.

Mulțumit a rămas publicul și poporul din parochia Bălanului cu progresul învățătorului Ioan Georgea făcut cu elevi dela școlai noastră, de acolo, dar nemulțumit este publicul prin ulterioarele pregătiri ce a făcut învățătorul Ioan Georgea după examenul public de vară la câteva zile, fiind recercat din partea protopretorului Șiboului, că va cerceta școlai Bălanului cu inspectorul regesc din Zelau, ca să vază și să se convingă despre progresul ce au făcut în decursul anului din limba maghiară. Deși cu ocaziunea examenului i-s'a dat indigitările pentru o asemenea inspecție din partea dlui protopop Paul Roșca, totuși respectivul învățător a făcut pregătiri curioase arborînd sala de învățămînt și scriind cu frunză verde pe paretii școlai »Isten hozott« etc. venînd după banii lui Iuda.

În acest tract mai avem doi învățători care nu corăspund chemării, deși sînt cu calificatiunea recercută.

Dl Teodor Păușan ca învățător definitiv în parochia Păusa, deși a primit un reclam în presă după examenul din anul trecut totuși a rămas nul progresului d-sale din Păusa.

Asemenea învățătorul din parochia Miluan, Simion Nosa, om tîner cu pregătire normală, și rezultat ca 'n palmă, afară de petrecere, și de amestec în alte afaceri ale comunei.

Almășanul.

Răvașul școalei.

Avis. Despărțământul Sibiu al »Reuniunii inv. gr.-cat. din archidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș« în adunarea sa de toamnă, ținută anul trecut la Brad, a decis — între altele — ca să se roage Prea Veneratul consistor metropolitan din Blaj, ca în vara anului curent să binevoiască a dispune deschiderea unui curs suplimentar pentru învățarea notelor. Această deciziune la timpul său — conform concludului luat — a fost comunicată tuturor despărțământelor din archidieceză.

Subscrisul aduc la cunoștința celor interesați, cumcă — amăsurat grațioasei scripte a Prea Veneratului consistor metropolitan gr.-cat. din Blaj de dtdo 4 Iulie nr. 3100/899. și în urma opiniei date din partea dlui profesor de muzică Iacob Murășan, acel curs se va deschide, dacă se vor însinua cel puțin 20 de învățători provezuți cu câte un instrument musical, cari pe timpul de 6 săptămâni vor ave să solvească anticipative 12 fl. v. a.

Sibiu, în 25 Iulie 1899.

Coman Gligor,
președ. desp. Sibiu.

În Beiuș lucrările la *internatul gr.-or.* vor fi terminate în curând, așa că la începutul anului școlar va pute fi dat destinațiunei sale. Taxa de întreținere va fi 120 fl.

Concurs școlare. Sânt de ocupat posturile învățătoarești dela școalele gr.-or. din: Buzd, Șaros, Vorumloc (protopresbiteratul *Mediasului*), salarizate cu câte 300 fl. Termin de concurs 30 zile.

La școala gr.-or. din *Tălmăcel*, protopresbiteratul Sibiuului, sânt de ocupat două posturi învățătoarești cu câte 300 fl. și accesoriile. Termin de concurs 30 zile.

CRONICĂ.

Din Vale (lângă Seliște) ni-se scrie despre o mare nenorocire, ce s'a întâmplat săptămâna trecută. Pe neașteptate s'a descărcat asupra comunei o ploaie torențială. Valea, ce trece prin sat, de altădată aproape seacă, a crescut repentin în mod înspăimântător. O femeie, dintr'o frunțase familie, care mergea să-și cerceteze pe nora-sa a fost surprinsă de torent tocmai când se treacă valea și a fost răpită de valurile furioase.

S'au încercat să o mântuie, dar' apa tulbure ce a înghițit-o 'i-a stins vieța.

Recolta lunei. Conform rapoartelor ministerului de agricultură din Franța, în est-an roada grâului din toată lumea va fi cu 100 milioane de hectolitri mai slabă decât în anul trecut.

Amortisația. Un țeran din M. a împrumutat câteva sute de florini pe amortisație de 10 ani. Nu a plătit însă nici rata primă amortisațională, nici interesele. Banca 'i-a protestat împrumutul, la ce țeranul injura banca și o acusa de înșelătorie, fiindcă el luase banii pe amortisație. »Bine, dar' trebuia să plătești rata și cametele«, îi zice un binevoitor. »Ce să plătesc, domnule? Îți spun doar' că am luat banii pe amortisație, adică bani morți; în zece ani n'am să plătesc nimic, apoi după zece ani voi vedea eu cum o să plătesc. Vezi dar' că banca nu are drept! O să le spun eu la judecată!«

Zădarnice erau deslușirile, căci țeranul ținea una și bună, că »ăia-s bani morți«, fiindcă el a luat împrumutul pe amortisație.

Grindină. Viforul din zilele trecute a făcut mari pagube în comitatul Murăș-Turda, unde hotarul comunelor Pogăceaua, Șamsud, Culpău, Feceteul-

Mădărașului și Bața-Mădăraș a fost bătut de peatră. Mai ales viile au îndurat mari stricăciuni.

Polițist furat. În Subotița făpturii necunoscuți au furat dela post pe polițistul Toth István. Stând de serviciu la colțul unei strade, Toth a fost atacat pe din dos și fără se fi avut răgaz a zice un cuvânt barem, unul dintre furi 'l-a legat la ochi, altul 'i-a infundat gura cu batista, ear' al treilea 'i-a legat mâinile și picioarele; 'l-au pus apoi pe trăsura și 'l-au dus în podgoriile dela Baja, unde așa legat 'l-au lăsat sub un copac. Dimineața 'l-a aflat acolo un lucrător.

Producție teatrală. Tinerimea studioasă română de pe Valea-Almașului și jur invită cu toată onoarea la *producțiunea teatrală* împreună cu dans, ce se va ține în Hida (Hidalmás), la 25 Iulie (6 Aug.) a. c. Începutul punctuos la 5 ore p. m. Prețul de intrare de persoană 80 cr., de familie de 3 persoane 2 fl. Venitul curat este destinat pentru edificarea unui pavilion de petreceri. Suprasolvirile se vor primi cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. Victualele sânt concrezute p. st. familii. Programa se va primi la cassă.

Biserică jăfuită. Duminecă noaptea niște răufăcători au spart ferestrele altarului bisericeii gr.-or. din *Jidovin* și intrând în lăuntru și spărgând lada bisericeii au dus toți banii.

Scumpirea zăharului. Cu începere dela 1 August a intrat în vigoare nouă lege a consumului de zăhar, conform căreia darea după zăhar se urcă dela 13 la 19 cruceri, ceea-ce va ave drept urmare, că zăharul se va scumpi cu 6-8 cruceri la chilogram.

Moartă pe tren. O femeie tinără și frumoasă, călătorind la Cluj, la gara din Cucerdea 'i-s'a făcut așa de rău, încât a trebuit să fie culcată în cupeu separat. Când trenul a sosit în gara dela Cluj, femeia — Szász Juliska — era moartă.

Oraș de 25 veacuri. Anul viitor orașul francez *Marsilia* își va sërba jubileul de 2500 ani dela întemeierea sa.

Prințul George al Greciei, guvernorul insulei Creta, a moștenit 200.000 de drachme dela comerciantul Platon Morinengo din Atena. Comerciantul 'și-a testat prințului întreagă averea.

† **Simeon Ciorbea,** paroch gr.-or. în Ponor (tractul Alba-Iulia), a răposat în 20 Iulie n. în etate de 59 ani.

Din Răcășdia (comit. Hunedoarei) ne serie un bun creștin, că cu ocaziunea zidirei bisericeii noue din acea comună s'ar fi dat ajutoare dela locuri mai înalte, cari n'au fost primite de cătră comitetul și epitropia bisericeii, ci de cătră preotul locului, care, întrebând fiind ce e cu banii primiți, ar fi răspuns că e adevărat că 'i-a primit, însă pentru dînsul, nu pentru biserică, căci pe cinstea lui au fost dați. Atragem atențiunea celor în drept asupra faptului, care ar merita să fie anchetat, spre liniștirea poporațiunei indignate din acea comună.

Primejdia clăilor de grâu. Direcțiunea căilor ferate ale statului face atenți pe agricultori, că pe locurile pe unde trece calea ferată se nu facă clăile de grâu prea aproape de calea trenului, căci ușor se poate întâmpla să iee foc dela schinteile locomotivei.

Lapte otrăvit. În Homonna, comitatul Zemplen, un câne turbat mușcase

o vacă, fără-ca cineva să fi avut cunoștință despre aceasta. Otrava turbării s'a prelins în trupul întreg al vacii și astfel și în glandulele de lapte. Din acest lapte s'au bolnăvit de turbare membrii familiei proprietară a vacii, isbucind turbarea mai întâiu asupra capului familiei. Nenorocitul, gonit de chinuri grozave, a alergat în cimiter, acolo își rupea carnea de pe trup și urla înfiorător. Patru oameni abia au răsbrit să-l lege. A fost trimis împreună cu ceilalți membri ai familiei la Budapesta, în institutul contra turbării.

Comuna Zarand, comitatul Aradului, a căzut zilele trecute jertfă unui mare foc. Aproape jumătate satul a ars. Mulțime de oameni sânt ajunși la toaig de cerșitori.

Cadavru mâncat de câni. În Fugyváshely a fost scos din Criș cadavrul unui băiat cam de 14-15 ani, pornit spre descompunere. 'L-au așezat în casa mortuară, o colibă de scânduri, și au dat de știre autorităților. Până să ese acestea la fața lecului, niște câni scormonind pământul pe sub părete au intrat în colibă și s'au apucat de cadavru. 'I-au ros fluierile picioarelor și 'i-au mâncat stomachul, nasul și carnea de pe obraz.

Necrolog. Subscrisii cu inimă frântă de durere aduc la cunoștință, că prea iubitul soț, părinte, socru și consăngean *Anania Hosszu*, protopop gr.-cat., după un morb scurt și plin de suferințe, în al 50-lea an al vieței, 24-lea al preoției și fericitei căsătorii — provăzut cu sf. Sacramente ale muribunzilor — 'și-a dat blândul seu suflet Creatorului. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Tetiu (Kéthely), la 23 Iulie 1899. Veduva Lina Hosszu n. Catona, ca soție; Gizella Hosszu, Vasile Hosszu, ca fiică și fiu; Nicolae Hosszu, ca ginere; Romul și Helena Hosszu, ca nepoți.

Hoție. Preotul *Petru Lascu* din Csarnoháza în noaptea din 17 spre 18 Iulie a fost suprins de opt oameni căniți pe față, dintre cari unii țineau puștile îndreptate spre pieptul căsenilor, ca să nu strige, ear' ceilalți seotoceau prin casă după bani. Au dus obiecte în preț de vre-o 117 fl. Gendarmeria 'și-a pus prepus pe Vasile Hoțupan și Florea Pomuț din Așchileu și pe Toader Pinteș și Florea Albuț din Peștera, pe cari 'i a arestat deja. Cercetarea decurge.

Uciși de trăsnet. Pe dealul *Bilac* de lângă Alba-Iulia săptămâna trecută fulgerul a ucis patru boi.

Oficiu postal. Ministrul de comerț a conces, ca în *Petromani* să se întemeieze oficiu postal.

Fulger tăciunar. În Olpret în decursul unui vifor fulgerul a lovit în casa lui Petru Ciobanec și a aprins-o. Omul era la câmp împreună cu nevastă-sa, fiind acasă numai cei patru copilași ai lor. Cei doi mai mititei, unul de 2 ani și altul de 5, se jucau în casă, ear' cei mai mărișori erau în târnaț. Acestia spăriați de tunet au luat-o la fugă și numai într'un târzii, când întreagă casa era în flacări, 'și-au adus aminte, că frății cei mici au rămas în casă. La țipetele lor a alergat țeranul Ioan Faur și intrând prin marea bobotaie de flacări a scos pe amândoi copilași, cari se păreau a fi morți deja. Din norocire tocmai atunci trecea pe acolo cu trăsura medicul din Surduc. Acesta 'i-a luat numai decât în îngrijire și după multe încercări 'i-a succes să-i readucă la vieță.

Tunuri noue. În arsenalul din Viena se fac probe cu tunuri noue, foarte practice. Probele au succes splendid. Ministrul comun de război se ocupă cu ideea cererii unui credit mai însemnat dela delegațiuni, în scopul prevederii armatei austro-ungare cu tunurile Germaniei.

Numai să se poată întruni delegațiunile, — după cele-ce se întâmplă în Austria!

Lăutari români în Copenhaga. Ni-se scrie, că în cafeneaua hotelului național din Copenhaga cântă o societate română de lăutari din Botoșani. Banda e completată cu trei fete daneze violiniste. E o plăcere a vedea cum una din aceste fete conduce banda chiar și atunci când lăutarii cântă cântecul național românesc. Naiul impresionează mult pe ascultători.

O mare catastrofă s'a întâmplat Luni în ocnele de cărbuni dela Secul (comitatul Caraș-Severin). A explodat dinimitul ce era s'e-l folosească lucrătorii la spargerea stâncilor de cărbuni, și unui lucrător i-a răscolit de cărbuni și i-l-a aruncat la distanță de câțiva pași dela trunchiu; un alt lucrător a fost foarte greu rănit, ear' celalalt — ca prin minune — au scăpat teaferi.

Monument la Presaca. Ungurimea din ținuturile Ampoiului au ridicat monument sepuchral pe dâlma unde sunt înmormențați Maghiarii măcelăriți la Presaca în 24 Octomvrie 1848, jertfe ale trădării lor înșiși, comisă la Zlatna față de Români. Sfințirea acestui monument se va face în 11 August, la 10^{1/2}, ore a. m. Oare fostul ministru Lukács Béla, pe care atunci îl scăpase de moarte un țeran român din Presaca, luându-l în brațe și ascunzându-l dinaintea furiei poporului, aduce-și-va oare aminte, că dacă n'ar fi fost țeranul acela, azi și el ar dormi sub dâlma dela Presaca?

Hymen. Vasile Th. Mossora și Eugenia M. Păcală, anunță s'erbarea cuniv. a. c., la orele 4 p. m., în biserica gr.-or. din Schönberg (Șulumberg) p. u. Szentágota, Transilvania.

— **Maria Ripean și Teodor Simon,** profesor gimnasial, fac cunoscută cuniv. a. c., în biserica gr.-cat. din Pinticul-săsesc, la 4 ore p. m.

Din Iclânzel ni-se scrie, că petrecerea aranjată acolo cu ocaziunea adunării generale a despărțământului XXV. a *Astrei*, a succedut bine. S'a ținut la 11 Iulie n. și tinerimea din jur a dovedit un viu interes față de ea. Adunarea a fost deschisă prin o frumoasă vorbire a domnului V. Suci, preot în Căpuș, după care a urmat raportul secretarului Orbean. A rostit apoi o frumoasă vorbire protopopul Nicolae Solomon, după-ce s'a început jocul. Au fost de față: familia Solomon, surorile Pop, familia Cormos, familia Boeriu, d-șoara Handrea, familia Masca, familia Orbean, familia Bozacu și altele. La masă s'au ținut și toaste.

Țigani uciși. Din Aiud ni-se împărtășesc următoarele: Pe drumul ce duce dela Aiud la Murș-St.-Craiu și Ciambrenă s'a iscat în 27 Iulie o bătaie țerănenă între niște țurari și niște țerani. Un cortur arătându-l și niște țerani au pus asupra țeranilor, dintre cari unul primind două gloanțe în piept a murit momentan; altul a fost rănit rău tot de gloanțe, dintre cari unul a trecut prin umărul stâng, ear' celalalt

prin partea stângă a trupului; al treilea a fost lovit și vulnerat de ciomegele celorlalți corturari. Răniții au fost duși la spital, ear' mortul a fost înmormențat în 29 Iulie. A rămas după el un copilăș de 12 ani. Corturarii au fost urmăriți și prinși în aceeași zi.

Petreceri de vară. Tinerimea română din Voila și jur aranjează o petrecere de vară în Voila azi, Duminecă, la 6 August st. n. a. c., în »Arinii morii«. În pauză se va juca »Călușorul« și »Bătuta«. Prețul de intrare de persoană 1 coroană, familia de 3 persoane 2 coroane. Venitul curat e destinat »fondului pentru biblioteca populară din Voila«.

— Tinerimea din Alba-Iulia și jur aranjează o petrecere de vară Duminecă, la 20 August c., în sala din »grădina popilor«. Începutul la 7^{1/2} ore seara. Prețul de intrare de persoană 80 cr., de familie 2 fl., de familie peste 3 persoane 2 fl. 50 cr. Venitul curat e destinat pentru scop filantropic.

Pentru croitorii. Ni-se scriu următoarele: Sunt profesionist în croitoria mai bine de 15 ani și am probat mai multe soiuri de mașini de cusut însă nici una nu am aflat vrednică de a o recomanda cuiva. Astăzi sunt îndestulit și mă pot lăuda cu mașina de cusut Werthaim, procurată dela casa de export pentru mașini a dlui Louis Strauss din Viena, ale căruia mașini le pot recomanda cu toată căldura, nu numai pentru buna lor dar' și pentru tăria vercului în lăuntru și pentru umblarea lor care se face cu mare ușurință, fără a produce șgomot. Numai firma liferează mașini pe lângă prețuri moderate și ceice se adresează capătă mostre gratis dela fabricile sale. Tîrnova la 19/31 Iulie 1899.

Rusalin Voina,
măiestru croitor.

Chioreana. Despre concertul din Șomecuta, dat la 25 Iunie n. am mai primit o scrisoare, în care se descriu cele publicate în scrisoarea din nrul trecut. Între cântări a plăcut mult publicului noua poezie *Chioreana*, cântată pe o melodie ce seamănă cu »Lugojana«. Textul ei e compus și armonizat pe note de cătră conducătorul corului dl Elie Pop. Noi îl dăm în foia nrului de azi. Corespondentul »Gugulian«, care ne-a trimis textul Chioreanei aduce laudă bătrânului învățător, vrednicului Elie Pop, scriind între altele:

»Mult rădare și multă suferință, dar' mai multă răbdare a trebuit să ai, dle conducător, învățând pe plugarii din Șomecuta cântările românești, pe a căror fundament este așezată dulcea noastră limbă românească! Și puțină mulțumită și recunoștință ai de prezent, dar' mergi tot înainte, lucră și ostenește, căci meritele tot' și-se vor recunoaște«.

Instalarea episcopului Goldiș s'a făcut la Arad Marți, în ziua de Ilie pror. cu mare pompă. Episcopul în calea lui dela Orade spre Arad a fost pe la gări întâmpinat de preoțime și poporeni, ear' în Arad s'a adunat o mulțime mare de Români. A fost de față și episcopul Popea, ca reprezentantul Metropolitului. S'au dat sărbări frumoase și s'au ținut vorbiri.

Sfințire de iconostas. Senatul bisericesc gr.-cat. din Ilva-mare invită la actul de sfințire al iconostasului bisericeii parohiale, ce se va îndeplini Duminecă, la 13 August st. n. a. c. Cu această ocaziune tinerimea studiosă din Ilva-mare și jur va aranja în favorul bisericeii asintite petrecere în joc, Duminecă, la 13 August st. n. 1899, în sala căsei comunale. Începutul la 7 ore seara. Prețul de intrare 80 cr. de persoană.

„Sfânt Ilie“ la Timișoara. La biserica gr.-or. din Timișoara-Fabric ziua sfântului proroc Ilie fiind și ziua hra-

mului bisericeii, s'a sărbat cu mare solemnitate, asistând la liturgie și o companie de gală a reg. 43 comandată de căpitanul Traian Băcică și având în frunte capela militară. Liturgia a fost celebrată de protopresbiterul Dr. Traian Putici. După liturgie s'a făcut litie, ear' după aceea s'a ținut obicinuita »rugă« (petrecerea hramului).

Telefon între Budapesta și București. Din unele părți se lansează știrea, că în curând se va introduce le gătura telefonică între Budapesta și București.

De pe la noi.

— Dela raportorii nostri. —

Din cercul Hususului 24 Iulie n. — În întreg cercul Hususului seceratul e sfârșit. Grâul e foarte bun. E mult superior celui de acum 3 ani — care asemenea a fost bun — atât în calitate, cât și în cantitate.

S'a început pe alocurea și imblătitul. Clăia de 30 snopi dă 4—6 ferdele. Cucuruzele sînt frumoase, în urma ploilor din urmă au rodit bine și s'au desvoltat frumos, se sperează la o bună roadă.

Viile, pe unde nu sînt atacate de filoxeră permit deasemenea un cules bogat. Peronospora în anul acesta nu le-a atacat.

Roadă pomilor e mult mai slabă ca cea din anul trecut. Pomii în primăvară au înflorit minunat, dar' seceta împreună cu dese vânturi i-au împedat în legare, și fructele pică în continuu fără de a se pute desvolta.

Fân puțin, la primăvară va fi foc de scump.

Ar fi timpul ca economii nostri să părăsească odată acel sistem ruginit moștenit din moși-strămoși de a-și lăsa ogoarele pustii — pradă spinilor și buruienilor — și barem o parte din acele se le cultive cu mazărice, care le-ar da un nutreț și mult și bun și și un bună îngrășământ pământului, atât de prielnic sîmănăturilor de grâu.

Vasoia, 27 Iulie n. — În 25 Iulie pe la ameazi a ars aici grajdul, colna și căsuța lui Jacob Brancovanu, cari clădiri se aflau la pământul (extravilanul) seu; pe lângă aceasta au ars acolo un car nou-nouț, pluguri și alte instrumente economice, precum și grâu și fân; tot a ars până la pământ, nimic nu s'a putut scăpa. Bogătanul Ioan Bogdan (Holanu) fiind aproape de lucrătorii sei, nu a mers de fel să deee ajutor, și nici nu a permis nici unui lucrător să meargă la stingerea focului; aci 'mi-am adus aminte de zisa Mântuitorului: »Mai curând va intra funia corăbiei prin urechile acului, decât bogatul întru împărăția cerului«. »Focul s'a iscat din jucăriile pruncilor.

Pe aici bucatele sînt frumoase, har Domnului! Grâul a picat pe unele locuri, și așa a pilit. Cucuruzul merge frumos. Crumpele sufer, nu știu de ce, s'au uscat losele (vițele). Fân este mult.

POSTA REDACȚIEI

I. M. Sant. în Sebeș. Știrea despre pari am împărtăși-o cu respectivul, care își va scrie — Anunțul despre buși numai cu plată se poate publica, de oare-ce trebuie să plătim timbru. Dacă vrei să se publice odată, trimite 1 fl., de trei ori 2 fl. 40 cr.

G. M. în Făgăraș Anunțul despre măgazin numai cu plată se poate publica. Taxele le ai în răspunsul de mai sus.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes.
Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele
	Dum. a 7-a după Ros., gi. 6, sft. 7.	rés.	ap.
Dum.	25 † Adormirea S. Anei	6(†) S. la față	4 40 7 20
Luni	26 S. Muc. Ermolae	7 Caetan	4 41 7 19
Marți	27 (†) M. M. Panteleim	8 Chiriac	4 43 7 17
Merc.	28 AA. Proh. și Nican.	9 Roman	4 45 7 15
Joi	29 Muc. Calinic	10 Laurenție	4 46 7 14
Vineri	30 Ap. Sila și Siluan	11 Susana	4 48 7 12
Sâmb.	31 Drept. Eudochim	12 Clava	4 50 7 10

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

- Luni, 26 Iulie:** Brețcu.
- Marți, 27 Iulie:** Bran.
- Joi, 29 Iulie:** Reghinul-săsesc, Rodna-veche.
- Vineri, 30 Iulie:** Apoldul-mic (4 zile premergătoare tirg de vite), Uioara.
- Joi, 29 până Sâmbătă, 31 Iulie:** Brașov, (tirg de lână), Sebeșul-săsesc (tirg de oi).
- Duminică, 1 August:** Avrig.

„Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu.

Un băiat

deștept, din casă bună, cu cel puțin 2 clase gimnasiale ori reale se primește imediat ca **învățăcel** la „Tipografia”, societate pe acții în Sibiu.

A apărut la

„Tipografia”, soc. pe acțiuni în Sibiu

Cartea Stuparilor săteni

de **Romul Simu, învățător.**

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Revoluției rom. de agricultură din comitatul Sibiiului”

Prețul 85 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă pe un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tratează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu.

La librăria „Tipografiei”, soc. pe acțiuni în Sibiu se vând:

Operele preotului Kneipp:

Sfaturi

asupra

Sănătății copiilor sau îngrijirile ce trebuiesc date copiilor bolnavi și sănătoși.

Prețul 1 fl. v. a.

Precum și

CURA DE APĂ.

Cum trebuie să trăiți.

Testamentul meu și Conferențe publice.

Prețul 1 fl. 50 cr.

Cele mai excelente și recunoscute ca cele mai bune

Mașine de cosit
pentru iarbă, trifoiu și holde,
Tăvăluguri cilindrice și lucii, de oțel,

Pluguri cu 1, 2, 3 ori cu 4 feruri,
Grape diagonale și pentru livezi și muschiu,

Mașine de sămănat „Agricola”,
Prese pentru ensilarea (Indesarea) nutrețului verde (patent Blunt),

Aparate-Dörr (patentate)
pentru poame și legume,

Teascuri pentru toate scopurile, cum și pentru
vin și poame,

Prese pentru tescuire de poame și struguri,
Mașine pentru rētezarea vițelor,

Stropitoare automate patent „Syphonia”
pentru plante și vițe de viie

fabrichează și liferează **în cele mai noue construcțiuni**

Fabricile ces. și reg., singure priv. pentru mașine economice, turnătorie de fer și atelier de barosur

PH. MAYFARTH & COMP.,

în Viena, II/1, Taborstrasse. [153] 7—10

Fundată în 1872. Premiată cu peste 400 medalii de aur, argint și de bronz **750 lucrători.**
la toate cele mai mari expoziții.

Cataloge de deslușire și numeroase scrisori de recunoștință gratis. — Reprezentanți și mai departe vânzători sunt doriți.

Mașine de îmblătit

cu suluri patente în verigi de uns,

minate cu mâna,
cu vârtej,
ori cu vapor.

Aparate de vârtej (întors)

pentru înhămăre de 1 până la 6 cal,

Cele mai noue mașine de vânturat,
Ciururi, sfărmitoare de păpușoiu,

Mașine pentru te cuit fân și pale,
minate cu mâna, stabile și portative

MARGARETA MOLDOVAN.

Din tainele vieții.

29 de romane și schițe.

Prețul 1 fl., plus 5 cr. porto.

Se poate procura dela

„Tipografia”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

A apărut!

Bine apreciată
de întreagă
presa noastră.

„TIPOGRAFIA”, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator
Al. Vlăhuță,

se află de vânzare pe lângă prețurile originale și anume:

- „Iubire”, *poesie* (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50
- „Dan”, *roman*, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75
- „Dan”, *roman*, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896, 2 volume à 32 cr. 64 cr.
- „Din goana vieții”, ediția III. (1895) fl. 1.75.
- „Din goana vieții”, (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.
- „Icoane sterse”, *nuvele*, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.
- „Un an de luptă”, ed. C. Müller, 1895 fl. 1.25

Cel mai nou volum de *nuvele*:

- „În viltoare”, *nuvele*, editura Miloșescu 1896 fl. 1.—

Comandele să se adreseze:

„Tipografia”, societate pe acțiuni, Sibiu.

Doi învătăcei

să primească numai decât la domnul

Stefan Moga,

franzelar (Weissbäcker),

Sibiu, strada Trenului.

[36] 2-3

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare următoarele:

Scrierile

mult regretatului poet-prosator

Traian Demetrescu.

- „Intim“, poeme în prosă, nuvele, 1894 fl. —.50
- „Sensitive“, poezii, 1894 —.50
- „Iubita“, nuvele, 1895 1.—
- „Privești din viață“, (cu portretul autorului), nuvele, 1896 1.25
- „Aquarele“, poezii, ed. Șaraga, 1896 —.50

La comanda, care sunt de a se adresa la „Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu (Nagy-Szeben) se se adaugă încă câte 5 cr. porto de 1 volum.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Poesiile

mult iubitului și originalului poet

George Cosbuc,

se află de vânzare la „Tipografia“, pe lângă prețurile originale și anume:

- „Balade și Idile“ (editura Librăriei Socec & Comp., 1893) fl. 1.50.
- „Fire de tort“, versuri (ca continuare la „Balade și Idile“), editura Librăriei C. Sfetea, 1896 fl. 1.25.

La comanda, care sunt de a se adresa „Tipografiei“, soc. pe acțiuni în Sibiu, este de a se adăuga pe lângă prețul vol. și 5 cr. porto pentru 1 volum.

„Concordia“, societate comercială pe acții, Sibiu

pune în vânzare

un vin excelent

garantat curat, cu prețul de 40 cr. litrul!!

Se potrivește admirabil cu ape minerale.

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască **legea** numită **veterinară**. Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o explicare populară a legii amintite. În această explicare se vorbește pe larg despre pasapoarte, de târgurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus această carte în limba română populară. Cartea se numește:

Invetătorul Munteanu

impărtășesc economilor cele mai de lipsă cunoștințe despre

LEGEA VETERINARA

BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De

Tormay Béla.

(184 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atenț p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe dinafară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcil-mare Nr. 8.

[8] 15-